

**การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46**

นพดล เหล่ากอ

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**

2550

**A DEVELOPMENT OF MANAGEMENT PROCEDURES OF THE
VILLAGE FUND FOR THE COMMITTEE OF THE VILLAGE
AND THE AIR - FORCES COMMUNITY AT WING 46**

Nopadol Laoko

**A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Field in Development Strategy
Pibulsongkram Rajabhat University
2007**

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทหารอากาศ กองบิน 46
ชื่อนักศึกษา	เรืออากาศโท นพดล เหล่ากอ
สาขา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ชนม์ชกรณั์ วรอินทร์
กรรมการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

.....ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ดร.สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์)
วันที่ 12 เดือน ..... พ.ศ. .... พ.ศ 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ)
.....รองประธานกรรมการ
(ดร.ชนม์ชกรณั์ วรอินทร์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี)
.....กรรมการสถิติ/วิจัย
(ดร.สุขแก้ว คำสอน)
.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์)
.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์)

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

ผู้วิจัย

เรืออากาศโท นพดล เหล่ากอ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร. ชนม์ชกรณ วรรณินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกทั้ง 3 กองทุน จำนวน 333 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา นำผลการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์โดยอิงทฤษฎีการบริหารและหลักธรรมาภิบาล มาร่างเป็นกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ประเมินคุณภาพกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตามมาตรฐานการประเมินที่พัฒนาโดย STUFFLEBEAM และคณะ โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

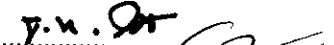
ผลการวิจัยพบว่า

สภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 เป็นการจัดตั้งกองทุนอยู่ในส่วนบ้านพักอาศัย 4 เขต แบ่งเป็น 3 กองทุน การจัดตั้งกองทุน การคัดเลือกกรรมการ และการมอบหมายหน้าที่ของกรรมการ เป็นการแต่งตั้งด้านการบริหารจัดการกองทุนปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านที่มีระดับปัญหาน้อย คือ ด้านหลักนิติธรรม การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุน มีการจัดตั้งกองทุนอยู่ในส่วนหน่วยงานที่ใกล้เคียงกัน มีการประชุมจัดตั้งกองทุน ซึ่งมีผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานมีการเลือกตั้งคณะกรรมการ และมอบหมายหน้าที่ มีการประชาสัมพันธ์ตามหน่วยงาน การพัฒนาคุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการกองทุน พบว่า ด้านอรรถประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

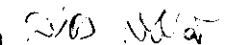
หลักสูตร.....ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.....

สาขาวิชา.....ยุทธศาสตร์การพัฒนา.....

ปีการศึกษา..2549.....

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่อประธานที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่อกรรมการที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ ประธานสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุงแก้ไข จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.สุขแก้ว คำสอน ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ ดร.ชุมพล เสมาชันท์ นาวาอากาศเอกมงคล ตั้งสุนาวรรณ และว่าที่ร้อยตรีสุนิมิต ชุ่มพงษ์ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นาวาอากาศเอกมานะ ประสพศรี ผู้บังคับการกองบิน 46 และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กองบิน 46 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้การสนับสนุนการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็น กตเวทิตา แต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขอโน้มการวะแต่ผู้เขียนตำราวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้าและใช้อ้างอิงทุกท่าน

นพดล เหล่ากอ

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	6
ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	6
ระเบียบการจัดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	6
การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
หลักเกณฑ์ และคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน.....	17
ระเบียบการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	21
ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหาร....	23
ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ กองบิน 46....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	แนวคิดการบริหารจัดการกองทุน.....	26
	ความหมายของการพัฒนา.....	26
	แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหาร.....	27
	แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการสร้างทีมงาน.....	27
	ความหมาย หลักการและความสำคัญของการพัฒนา บุคลากร.....	30
	แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร.....	33
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.....	33
	หลักธรรมาภิบาล.....	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
	ระยะที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น.....	46
	แหล่งข้อมูล.....	46
	ประเด็นที่ศึกษา.....	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	ระยะที่ 2 การพัฒนา.....	48
	แหล่งข้อมูล.....	49
	ประเด็นที่ศึกษา.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาจากการสัมภาษณ์.....	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
สมมติฐานการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
สรุป.....	75
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	93
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	95
ภาคผนวก ค แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า.....	101
ภาคผนวก ง ผลการพิจารณาแบบสอบถาม.....	106
ภาคผนวก จ รายชื่อกรรมการที่ให้สัมภาษณ์.....	109
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์.....	111
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
ภาคผนวก ซ แผนที่ที่ตั้งกองบิน 46 และผังการจัดหน่วยงาน.....	121
ประวัติผู้วิจัย.....	124

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักนิติธรรม.....	53
2	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักคุณธรรม.....	54
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักความคุ้มค่า.....	55
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักความโปร่งใส.....	56
5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	57
6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักความรับผิดชอบ.....	58
7	ผลการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูล สามารถนำเสนอเป็น ตารางเปรียบเทียบกระบวนการบริหารจัดการกองทุนแบบเดิม และ กระบวนการบริหารจัดการกองทุนแบบใหม่	64
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการ กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านอรรถประโยชน์.....	69
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการ กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเป็นไปได้.....	70
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการ กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเหมาะสม.....	71
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการ กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเหมาะสม.....	72

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44
2	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	45
3	ขั้นตอนการบริหารกองทุนแบบเดิม.....	59
4	ขั้นตอนการบริหารกองทุนแบบใหม่.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งอาศัย “การเรียนรู้” เป็นยุทธศาสตร์หลัก เมื่อรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้เข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน ได้ตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเพื่อลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างโอกาสการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้ประชาชน โดยกำหนดภารกิจสำคัญและเร่งด่วน คือ การเร่งแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังก่อปัญหาทางสังคมให้แก่ประเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ ให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำไปสู่ความมีเสถียรภาพและความมั่นคงอันยั่งยืนของ ประเทศชาติ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2546 : 1)

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อ การแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐ จัดตั้งกองทุนละ 1 ล้านบาท สำหรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน และ ชุมชนเมืองให้มีขีด ความสามารถบริหารจัดการเงินลงทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ด้วยตนเอง และ จากผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติที่ได้กระทำมา อย่างต่อเนื่องนั้น ผลลัพธ์จากนโยบายนี้ค่อนข้างประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลไปถึงการกินดีอยู่ดี และการอยู่รอดของประชาชนทั้งประเทศ

ดังนั้น กระทรวงกลาโหมได้นำนโยบายของรัฐบาลมาดำเนินการในส่วน of ชุมชน ทหาร โดยการนำกองทุนหมู่บ้าน มาให้ข้าราชการในกระทรวงกลาโหมดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการในสังกัดให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โครงการจึงเริ่ม ดำเนินการตามที่ กรมกิจการพลเรือนทหาร ได้ประชุมพิจารณาดำเนินการโครงการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในชุมชนบ้านพักอาศัยของข้าราชการทหารและตำรวจ ในวันที่ 8 ตุลาคม 2547 และ 19 ตุลาคม 2547 โดยมี พล.อ.ไพโรจน์ วัฒนโยธิน เป็นประธานฯ ในที่ประชุมได้กำหนดนโยบายให้ดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในชุมชน บ้านพักอาศัยของข้าราชการทหารตำรวจ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ภายในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2547 กองทัพอากาศโดย ผู้บัญชาการทหารอากาศได้สนองรับนโยบายนำโครงการดังกล่าวมา ดำเนินการให้กับหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศโดยจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน จำนวนทั้งหมด 36 กองทุน จึงมอบหมายให้รองเสนาธิการทหารอากาศ (2) ดำรงตำแหน่งเป็นประธาน คณะกรรมการอำนวยการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศโดยตำแหน่ง เพื่อให้

การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้ประธานกองทุนหมู่บ้านดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2547 (คณะกรรมการอำนวยการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทัพอากาศ, 2547)

กองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก เป็นหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพอากาศ มีข้าราชการที่สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ทั้งหมด 511 คน แบ่งเป็น 3 กองทุน และแต่งตั้งคณะกรรมการ กองทุนละ 15 คน ได้ดำเนินการเป็นรูปธรรมเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547 สมาชิกเป็นข้าราชการและลูกจ้างประจำ โครงการดังกล่าวถือว่าเป็นโครงการที่ต้องเร่งรัดในการดำเนินการ ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาจำกัดในการเตรียมความพร้อม และเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2548 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้จัดสรรและโอนเงินกองทุน กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยผ่านธนาคารออมสิน สาขาพิษณุโลก ตามหมายเลขบัญชี ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เลขที่บัญชี 04-2701-20-174419-8 กลุ่มที่ 2 เลขที่บัญชี 04-2701-20-174424-1 และกลุ่มที่ 3 เลขที่บัญชี 04-2701-20-174422-3 (กำลังพลทหารอากาศ, 28 มกราคม 2548)

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและบ้านชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 จึงนับว่าเป็นเรื่องใหม่ ได้ดำเนินการยึดหลักการบริหารของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทางดำเนินการ แต่เนื่องจากบริบทการปกครอง ระเบียบต่างๆ ซึ่งแตกต่างจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วไป ประกอบกับสมาชิกส่วนใหญ่ ขาดประสบการณ์ ในการบริหารจัดการ ประกอบกับไม่มีผู้เชี่ยวชาญ ด้านกองทุนหมู่บ้านมาทำการอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ จึงทำให้การบริหารจัดการกองทุนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ มากมาย จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากคณะอนุกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศในเดือนมกราคม พ.ศ. 2549 เกี่ยวกับประเด็น ให้กองทุนหมู่บ้านฯ เสนอข้อคิดเห็นและปัญหาข้อขัดข้องนั้น พบว่าทุกกองทุนมีข้อขัดข้อง ซึ่งจากสารสนเทศที่ได้แสดงถึงปัญหาหลายประการในการบริหารจัดการกองทุน คือ ด้านกระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน การชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนด การนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ปัญหาดังกล่าว หากมิได้แก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนและให้ตรงประเด็นก็จะเป็นผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาลที่ไม่สามารถบริหารจัดการโครงการกองทุนหมู่บ้านฯ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นเลขานุการคณะกรรมการประเมินความพร้อมจึงเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาแล้วนำเสนอสารสนเทศที่ได้ไป กำหนดเป็นรูปแบบ ในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการปฏิบัติการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46
2. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

สมมติฐานการวิจัย

กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น น่าจะต้องเป็นกระบวนการบริหารจัดการบนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการ และควรมีคหัตถกรรมมาภิบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหา

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกองทุนหมู่บ้าน

แหล่งข้อมูล

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ปี พ.ศ.2548 จำนวนสมาชิกทั้งหมด 3 กองทุน มีจำนวน 511 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 กรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20 คน

2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 326 คน

ประเด็นที่ศึกษา

สภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ระยะที่ 2 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำข้อมูลขั้นต้นที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ร่างรูปแบบ หาข้อสรุปและร่างรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

แหล่งข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นระยะที่ 1

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20 คน

3. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ประเด็นที่ศึกษา

กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง วิธีการให้ได้มาหรือขั้นตอนในการดำเนินการ ก่อตั้งกองทุน การคัดเลือกกรรมการ การมอบหมายหน้าที่ให้กรรมการการตรวจสอบ การกู้ยืมและคืนเงิน เพื่อที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตามขั้นตอนและเหมาะสมกับชุมชน ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการ ก่อตั้งกองทุน การเลือกตั้งคณะกรรมการ ซึ่งรวมถึงการมอบหมายตำแหน่งให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ขั้นตอนการตรวจสอบ ทั้งภายในและภายนอก ขั้นตอนการกู้และคืนเงินกองทุน

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 และรัฐบาลได้ดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสินสาขาพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน 1 ล้านบาทต่อ 1 กองทุน เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการบริหารจัดการ ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น และให้สมาชิกที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ได้เบิกถอนจากบัญชีตามบัญชีที่ได้ระบุไว้แต่ละกองทุน

คุณภาพกระบวนการบริหารจัดการกองทุน หมายถึง คุณลักษณะของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนตามมาตรฐานการประเมินที่ครอบคลุม 4 มิติ คือ ในด้าน วัตถุประสงค์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการกองทุนที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ที่อยู่บนพื้นฐาน ทั้ง 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. ทำให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทราบรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ที่จะป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และนำไปสู่การวางแผนพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการเป็นแนวทางอันเดียวกัน และนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1.1 ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1.2 ระเบียบการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1.3 การบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

1.1.4 หลักเกณฑ์ และคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

1.1.5 ระเบียบการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

1.1.6 ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหาร

1.1.7 ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทหาร

อากาศ กองบิน 46

1.2 แนวคิดการบริหารจัดการกองทุน

1.2.1 ความหมายของการพัฒนา

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหาร

1.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการสร้างทีมงาน

1.2.4 ความหมาย หลักการและความสำคัญของการพัฒนานุเคราะห์

1.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร

1.2.6 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

1.2.7 หลักธรรมาภิบาล

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1.1 ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาลเกิดจากความคิดของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อดีตเป็นนายกรัฐมนตรี และ ถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่ง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

สมัยนั้นได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวแล้ว โดยได้ประกาศใช้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 (สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน, 2544)

1.1.2 ระเบียบการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงาน ในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน, 2544 : 1)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544)

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใด
ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัด หรือขัดแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนใน
ระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง
ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่า
ด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการ
กำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือ
รองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการ
สำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงเป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็น
กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน
ไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน

(5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

(6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน

(7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงาน งานด้วยก็ได้

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ และหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

(2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษา

คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน

(4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

(5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

(6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

(7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

(8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะ แก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11(8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2544 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ 6 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน”

1.1.3 การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 (8) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ทั้งนี้ การจะกำหนดว่าชุมชนใดเป็นชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“คณะอนุกรรมการสนับสนุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหรือ กรุงเทพมหานคร

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอหรือเขต

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

“กรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้บริหารจัดการกองทุน

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วยบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน

“หัวหน้าครัวเรือน” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบ้านตามทะเบียนบ้าน

“ผู้แทนครัวเรือน” หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือนหรือบุคคลในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนมอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นผู้แทนครัวเรือน

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนตามแต่จะตกลงกัน โดยให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม และจะถอนหรือปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

“เงินรับฝาก” หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินออมตามที่กองทุนกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุน

“ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

ข้อ 4 ให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รักษาการ ตามระเบียบนี้

ข้อ 5 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ คือ

- (1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- (2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วย
คุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- (3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- (4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ
เอกชน และประชาสังคม
- (5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ข้อ 6 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ใน
การดำเนินการดังนี้

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การ
บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่
ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีด
ความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- (3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชน
เมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้าง
ศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้ง
เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- (5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและ
สังคมของประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

ข้อ 7 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินและ
ทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
- (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน
หรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองชาติ” กับธนาคาร เพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้าน และกองทุนชุมชนเมืองให้ธนาคารโอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ตามหมวด 9 แห่งระเบียบนี้ บัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถจัดสรรเงินให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายระยะเวลาต่อได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อ 10 ในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการ และเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการพิจารณาในหลักการ ดังนี้

(1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุน และการควบคุมดูแลกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนของประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมในการเข้าบริหารจัดการกองทุน

(3) การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนทางสังคมหรือกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น

(4) การมีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินกิจกรรมของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ภายใต้บังคับแห่งข้อ 11 และบทบัญญัติในหมวด 8 แห่งระเบียบนี้ เมื่อคณะกรรมการได้อนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน หรือบัญชีกองทุนชุมชนเมืองแล้ว คณะกรรมการย่อมหมดอำนาจในการบริหารจัดการเงินกองทุนและจะเข้าแทรกแซงการบริหารจัดการเงินกองทุนของคณะกรรมการกองทุนมิได้

ข้อ 11 คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกองทุน

ข้อ 12 ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นรองประธานคนหนึ่ง เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการ เป็นอนุกรรมการ ผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนจากสำนักงานเป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 13 คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแผนปฏิรูปการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- (2) สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่กองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
- (3) บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน
- (4) ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงานโครงการของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์
- (5) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 14 ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานกรรมการ และผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาธารณสุข จังหวัด เร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ จากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคนและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะอนุกรรมการ

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวตามวรรคแรก ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ธนาคารออกสินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคนและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคนเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 15 ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุนซึ่งผ่านการประเมินของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (4) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- (5) ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกองทุนในจังหวัด

(6) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ

(7) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

(8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต เป็นประธานแล้วแต่กรณี ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี ปลัดอำเภอฝ่ายปกครอง และพัฒนาหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตแล้วแต่กรณี ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินเก้าคน เป็นอนุกรรมการ และพัฒนาการอำเภอหรือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเขตแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอมีหน้าที่ประเมินความพร้อม สนับสนุนการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง สนับสนุนและติดตามการดำเนินกิจกรรมของกองทุน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรประชาชน เครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ ด้านการพัฒนากองทุนหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในจำนวนตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยให้มีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

1.1.4 หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วยกรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ ที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้นให้คณะกรรมการกองทุนออกข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- (6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
- (7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด
- (8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- (9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
- (2) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
- (3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กร ชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (4) สืบรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสืบรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(5) พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

(6) ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

(7) จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือ ตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

(8) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุน ให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุดเนื่องจาก คณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย
ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวันกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 20 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย
(2) ลาออก
(3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(4) ที่ประชุมสมัชชามีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(5) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (4) (5) (6) และ (7)

(6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งบุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 19 วรรคสาม มาใช้บังคับกับกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (2) และ (3)

ข้อ 21 ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เภรัณุกองทุน และเลขานุการกองทุน

ข้อ 22 การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดกรรมการกองทุนผู้ใดมีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวในเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาวะผูกพัน
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- (8) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 24 สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการที่กองทุนกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นหลัก

ข้อ 25 คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากจะไว้ที่กองทุน

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 26 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนและรับรองคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับเลือกใหม่วิธีการในการเรียกประชุมให้เป็นไปตามที่กองทุนกำหนด โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ข้อ 27 นอกจากการประชุมใหญ่ประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมสมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนตนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้ามิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 29 สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

1.1.5 ระเบียบการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านนั้นส่วนสำคัญยิ่งคือการให้สมาชิกกู้เงิน ดังนั้นการดำเนินการต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามระเบียบดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน, 2544 : 23)

ข้อ 30 สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 32 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็วให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 33 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 34 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก ด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันทีให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญาสมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

1.1.6 ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหาร

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และ ถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่ง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้าง กระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเอง

บัดนี้รัฐบาลได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวแล้ว โดยได้ประกาศใช้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

กองบิน 46 มีที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 406 หมู่ 7 ตำบลรัษฎา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา มีเขตติดต่อกับชุมชนวัดหนองบัว ซึ่งในขณะนั้นมีการจัดตั้งกองทุนบ้านชุมชนวัดหนองบัว จึงมีข้าราชการบางส่วนที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านวัดหนองบัวด้วย แต่ต่อมาได้ลาออกและมาเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 เนื่องจากกระทรวงกลาโหมได้นำนโยบายของรัฐบาลมาดำเนินการในส่วนของการพัฒนา กองทุนหมู่บ้าน มาให้ข้าราชการในกระทรวงกลาโหมดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการในสังกัดให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โครงการจึงเริ่มดำเนินการตามที่กรมกิจการพลเรือนทหาร ได้ประชุมพิจารณาดำเนินการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในชุมชนบ้านพักอาศัยของข้าราชการทหารและตำรวจ ในวันศุกร์ที่ 8 ตุลาคม 2547 และ 19 ตุลาคม 2547 โดยมี พล.อ.ไพโรจน์ วัฒนโยธิน เป็นประธานฯ ที่ประชุมได้กำหนดนโยบายให้ดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในชุมชนบ้านพักอาศัยของข้าราชการทหาร ตำรวจ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็วภายในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2547 กองทัพอากาศโดยผู้บัญชาการทหารอากาศ ได้สนองรับนโยบายนำโครงการดังกล่าว มาดำเนินการให้กับหน่วยขึ้นตรง กองทัพอากาศ โดยจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน จำนวนทั้งหมด 36 กองทุน จึงมอบหมายให้รองเสนาธิการทหารอากาศ (2) ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองทหารอากาศโดยตำแหน่ง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้ประธานกองทุนหมู่บ้านดำเนินการให้เสร็จสิ้น ภายในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2547

กองบิน 46 จังหวัดยะลา เป็นหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพอากาศ มีพื้นที่ทั้งหมด 3,200 ไร่ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบ้านพักอาศัย และ ส่วนสถานที่ทำงาน มีข้าราชการที่สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 511 คน แบ่งเป็น 3 กองทุน โดยแบ่งตามบ้านพักอาศัย และแต่งตั้งคณะกรรมการในแต่ละกองทุนจำนวน 15 คน ได้ดำเนินการเป็นรูปธรรมเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547 สมาชิกเป็นข้าราชการและลูกจ้างประจำ โครงการดังกล่าวถือว่าเป็นโครงการที่ต้องเร่งรัดในการดำเนินการ ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาจำกัดในการเตรียมความพร้อม และเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2548 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้จัดสรรและโอนเงินกองทุน กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยผ่านธนาคารออมสินสาขายะลา ตามหมายเลขบัญชี ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เลขที่บัญชี 04-2701-20-174419-8 กลุ่มที่ 2 เลขที่บัญชี 04-2701-20-174424-1 และกลุ่มที่ 3 เลขที่บัญชี 04-2701-20-174422-3

1.1.7 ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

ตามที่คณะกรรมการอำนวยการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ ที่ กท. 0603.4/12 ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2549 เรื่อง สํารวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ จึงให้หน่วยรับผิดชอบกองทุนหมู่บ้าน สํารวจตามแบบสอบถามที่แนบ กองทุนหมู่บ้านฯ กองบิน 46 ทั้ง 3 กองทุน ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 ฉบับ พบว่า มีความคิดเห็นที่ต้องปรับปรุง จำนวน 105 ราย ควรเพิ่มจำนวนเงินที่ขอกู้ให้มากขึ้น จำนวน 64 ราย ควรจ่ายเงินกู้ให้ทั่วถึงและเป็นธรรม จำนวน 44 ราย ควรลดดอกเบี้ย จำนวน 71 ราย ควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ จำนวน 28 ราย และมีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เช่น ควรมีการติดตามผู้ที่กู้เงินไปอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการควรจะมีความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี ควรมีการตรวจสอบบัญชี การให้ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน การประชุมมีน้อยครั้ง การพิจารณาเงินกู้ควรมีความยุติธรรม เป็นต้น

เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านฯ ของทั้ง 3 กองทุนมีระยะเวลาที่จำกัดประมาณ 1 เดือน จึงทำให้การดำเนินการบางกระบวนการไม่มีในขั้นตอนการจัดตั้ง ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ เช่น ในกระบวนการจัดตั้งต้องมีการประชาคมดีเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับเงินกองทุนจำนวน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลจะโอนผ่านทางธนาคารออมสิน สาขาพิษณุโลก การดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน ทั้ง 3 กองทุน ไม่มีการประชาคมดี แต่เป็นระบบการสั่งการตามความเหมาะสม ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ คือ ไม่มีการสมัครเป็นสมาชิก คณะกรรมการบางคนมีงานในหน้าที่มากจนไม่สามารถจะมีเวลาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ กรรมการบางคนมีการโยกย้ายสถานที่ทำงานออกนอกหน่วยแต่ยังไม่สามารถทำการเลือกแทนตำแหน่ง จึงทำให้กระบวนการต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนไม่เหมาะสม บางกองทุนไม่มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่อง คณะกรรมการบางคนไม่สามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ จากผลการรายงานของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ ครบ 1 ปี พบว่า มีสมาชิกบางรายชำระหนี้ไม่ตามกำหนด (กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3)

1.2 แนวคิดการบริหารจัดการกองทุน

1.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนา

คำว่า “การพัฒนา” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Development ตามความหมายของรูปศัพท์แปลว่า “การทำให้เจริญ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538 : 591) ซึ่งได้อธิบายว่า หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทีละน้อยทีละน้อยโดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้นเติบโตขึ้น มีการปรับตัวได้ดีขึ้นและเหมาะสมไปกว่าเดิม หรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจในลักษณะความหมายหรือนิยามของการพัฒนาที่มีนักวิชาการกล่าวไว้เป็นการใช้โดยทั่วไปกว้างๆ อาทิ เช่น

ดารา ทีปะปาล (2538 : 59) ให้ความหมายของการพัฒนาว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีเป้าหมาย เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีกำหนดทิศทางเพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

มีชัย สายอร่าม (2540 : 59) อธิบายความหมายของการพัฒนาในลักษณะครอบคลุมและกว้างขวาง พอสรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงและสรรสร้างก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ ความเป็นธรรมในสังคม ความเสมอภาคในทางการเมือง การธำรงวัฒนธรรมอันดีงาม การจัดสรรและกระจายทรัพยากรด้วยวิธีการบริหารที่เหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายในอันที่จะสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

จากความหมายและนิยามดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การพัฒนา คือ “กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ความเจริญ มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเป็นไปตามทิศทางที่พึงปรารถนา อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจสูงสุด โดยวิธีการพัฒนา” ได้แก่ การจัดอบรม ประชุม สัมมนาและศึกษาเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้าน เป็นต้น

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหาร

การพัฒนาการบริหารเป็นการเพิ่มสมรรถนะทางการบริหารให้เพียงพอที่จะรองรับภารกิจของการบริหารการพัฒนาได้ ซึ่งมีองค์ประกอบต่อการพัฒนาการบริหารหลาย ๆ ด้าน ดิน ปรัชญพฤทธิ (2545 : 100) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการบริหารต้องครอบคลุมกับสภาพแวดล้อม โครงสร้างกระบวนการและพฤติกรรมการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนา สรุปได้ 3 ประการดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างทางการบริหารหลักการของ การจัดโครงสร้างทางการบริหารประกอบด้วย การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ และมอบให้แต่ละบุคคลกระทำกับการสอดประสานหน้าที่ความรับผิดชอบที่แบ่งแยกไปแล้วนั้นให้มีการประสานงานและความกลมกลืน การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ และมอบให้แต่ละบุคคลกระทำก็เพื่อสะดวกแก่การติดตามประเมินผลและการส่งข้อมูลย้อนกลับว่า ใครรับผิดชอบอะไร ปฏิบัติงานได้ดี

เพียงใด เพื่อโน้มน้าวการปฏิบัติงานที่มวลให้เป็นไปตามทิศทางที่บรรลุวัตถุประสงค์ต่อการพัฒนา

2. การพัฒนากระบวนการการบริหารมุ่งที่จะขจัดจุดอ่อนของการปฏิบัติการทำงานซ้ำการย่นระยะเวลาการทำงานให้ง่ายเพื่อเพิ่มสมรรถนะขององค์การ การพัฒนากระบวนการบริหารกับการพัฒนาโครงสร้าง ทางการบริหาร การพัฒนากระบวนการการบริหาร ความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีคือการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ จะทำให้การปฏิบัติงานมีผลดีขึ้น ใช้ระยะเวลาสั้นลง จำนวนบุคลากรน้อยลง ประสิทธิภาพดีขึ้น ค่าใช้จ่ายลดลง

3. การพัฒนาพฤติกรรมการบริหาร การพัฒนาหรือไม่พัฒนาของบุคลากรนั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อม โครงสร้าง กระบวนการ และนโยบายขององค์การ ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ จากการสำรวจพบว่า พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนานั้น ได้แก่ การปฏิบัติการกิจของการบริหารการพัฒนาที่เน้นการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างมีทิศทาง เน้นความทันเหตุการณ์ และการประดิษฐ์คิดค้น

1.2.3 แนวทางการสร้างทีมงาน

สมชาติ กิจยรรยง (2543 : 49) กล่าวถึงแนวทางการบริหารงาน หรือทำงานเป็นทีมสรุปได้ดังนี้คือมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติงานไปแนวทางเดียวกันเพื่อประสิทธิภาพของงานที่ดี ดังนั้น หัวหน้าทีมงานย่อมต้องมีแนวทางที่สร้างทีมงานให้เหมาะสมดังต่อไปนี้

1. พนักงานทุกคนขององค์กรจะต้องทราบวัตถุประสงค์ร่วมกัน
2. มีการจัดแบ่งกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. การมีวิธีปฏิบัติงานที่เหมาะสม และทันสมัย
4. พนักงานต้องทราบ บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ
5. มีกฎเกณฑ์ วินัย ที่มีคุณค่าและพนักงานยอมรับ
6. มีการส่งเสริมและควบคุม ให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย
7. พนักงานเข้าใจและยอมรับ ในความแตกต่างซึ่งกันและกัน
8. การติดต่อภายในกลุ่ม – ทีมที่สร้างสรรค์
9. การสร้างความร่วมมือกับบุคคลอื่น
10. การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง

สมคิด อิศระวัฒน์ (2006 : internet) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการร่วมกันทำงานของสมาชิกที่มากกว่า 1 คน โดยที่สมาชิกทุกคนนั้นจะต้องมีเป้าหมายในการทำงานที่เป็นเป้าหมายเดียวกันว่าจะทำอะไรแล้วทุกคนต้องยอมรับร่วมกันจะต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน อันนี้คือลักษณะการทำงานเป็นทีมสิ่งที่จะช่วย ในการทำงานเป็นทีมให้บรรลุผลสูงสูดนั้นควรจะคำนึงถึง

1. การที่เราจะทำงานเป็นทีมให้ประสบผลนั้นควรจะเน้นเกี่ยวกับวิธีการทำงาน คือ สมาชิกทุกคนนั้นจะต้องมีการคิดร่วมกันว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร มีการแบ่งหน้าที่ มีการรับทราบภาระหน้าที่ของคนทุกคนทั้งนี้เราไม่ได้ก้าวก้าวแล้วในขณะที่เดียวกันถ้าเกิดใครไม่มาเราก็จะช่วยเหลือกันได้ อีกทั้งยังจะต้องยอมรับกติกาของการเป็นผู้นำแล้วก็ผู้ตามมีการยอมรับในเป้าหมายกันอีกทั้งยังจะต้องร่วมกันแสวงหาหนทางสู่ความเป็นเลิศ นี่คือนั้นวิธีการทำงาน

2. เรื่องของการสร้างบรรยากาศ ค่อให้เราวิธีการทำงานที่ดีก็ตามแต่ถ้าเราไม่รู้จักที่จะสร้างบรรยากาศเพื่อที่จะพัฒนาที่มงานนั้นก็ยากที่จะทำให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งบรรยากาศนั้นก็ไดแก่การที่เราจะต้องทำให้สมาชิกทุกคนนั้นมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน ถ้ามีปัญหาให้หันหน้าเข้ามาพูดคุยกันตลอดเวลาของการทำงาน ควรจะมีการเสียสละแล้วก็ไม่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น สมาชิกแต่ละคนไม่ควรที่จะยึดเอาความคิดของตัวเองเป็นที่ตั้งอีกทั้งต้องคิดร่วมกันเสมอว่าความสำเร็จของงานมันมิได้หลายวิธีอย่างที่สำคัญคือต้องไม่คอยจับผิดซึ่งกันและกันประเด็นนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดซึ่งเราจะพบอยู่เสมอในวงการการทำงาน

รัตัญญู เทียนปฐม ได้แปลและเรียบเรียงจากหนังสือ MOTIVATING PEOPLE (Iain Maitland, 1997) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของทีมว่า ทีมที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานคือ กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีม ต่อไปนี้เป็นสิ่งที่เพื่อนร่วมทีมจะต้องยึดถือเป็นกรอบเพื่อทำงานร่วมกัน

1. มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน สมาชิกของทีมที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจะต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ทุก ๆ คนจะถูกดึงเข้ามาในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในงาน และ/หรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยทั่วไปแล้วงาน และ/หรือเป้าหมายอาจบรรลุได้เมื่อทำงานร่วมกันแทนที่จะต่างคนต่างทำ ทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะมีลักษณะโดดเด่นและสมาชิกทุกคนมีความรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในความสำเร็จด้วย

2. จัดการด้วยตนเองที่มงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานมีแนวโน้มว่าจะสร้างโครงสร้างเฉพาะคนขึ้นมา เนื่องจากสมาชิกยอมรับบทบาท ของตนในเวลาต่าง ๆ กัน คล้อยตามความจำเป็น ความต้องการและความสามารถของตน บางคนอาจมีประสบการณ์ในงานเฉพาะอย่างจึงอาจเป็นคนจัดการให้คนอื่น ๆ ทำตาม คนอื่น ๆ ก็จะทำ

หน้าที่ในกิจกรรมของตนไปในงานที่เขาคุ้นเคย พฤติกรรมเหล่านี้จะถูกพัฒนาไปในแนวของ โครงสร้างองค์กร และสมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม

3. พี่พาทัวเองสมาชิกของทีม ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจะร่วมมือกับคนอื่น ๆ เพื่อทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งหรือทำให้เป้าหมายสำเร็จอย่างไม่หลีกเลี่ยง ร่วมกันทำงานตามกำลังความสามารถของตนเอง ให้คำปรึกษาแนะนำและชักจูงเมื่อจำเป็น ร่วมประสานงานในหน้าที่และแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกัน ทุกคนต่างเอื้ออาทรช่วยเหลือกันและมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ถ้ามีบุคคลหนึ่งบุคคลใดทำงานเกินกำลังหรือประสบปัญหายุ่งยากอันใด พวกเขาจะร่วมมือกัน เช่น อาจปกปิดคนที่มาทำงานสายหรือ เลิกงานก่อนเวลา เป็นต้น

4. ขนาดของกลุ่มที่พอเหมาะ โดยทั่วไปแล้วทีมงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานมักจะมีขนาดพอเหมาะไม่ใหญ่โตเกินไปนัก เพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์และจัดการด้วยตัวเองได้ แบ่งงานกันทำอย่างยุติธรรม แบ่งปันความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างเปิดเผย ร่วมกันคิดแก้ปัญหาอย่างฉับไวและทันกาล สมาชิกสัก 5 คนต่อทีมเป็นขนาดที่กำลังพอดี ถ้ามากไปกว่านั้นอาจเสียเวลาในการอภิปรายกลุ่ม ในขณะที่สมาชิกคนหนึ่งหรือสองคนกำลังทำงาน คนอื่น ๆ อาจไม่เข้าไปมีส่วนร่วมมากนัก อาจมีการจัดกลุ่มที่มีสมาชิกน้อยกว่า 5 คน ซึ่งจะมีบุคคลที่มีความสามารถไม่เพียงพอ หรือมีความรู้ไม่เพียงพอ รวมทั้งความเชี่ยวชาญในงานก็อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้งานสำเร็จอย่างเรียบร้อย แต่ไม่ว่ากลุ่มจะมีสมาชิกมากน้อยเพียงใด ก็ตาม ท่านอาจไม่อยู่ในสถานะที่จะคัดเลือกได้ จำนวนสมาชิกเลขี่จะดูสมเหตุสมผลกว่าเพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาเสียงครึ่งหนึ่งเห็นอย่างหนึ่งเสียงอีกครึ่งหนึ่งเห็นอีกแบบหนึ่งในการตัดสินใจใด ๆ

5. การรู้จักเพื่อนร่วมทีมอีกอย่างหนึ่งที่ต้องจำก็คือ ไม่ควรมีทัศนคติต่อเพื่อนร่วมทีมทุกคนว่าจะมีประสิทธิภาพเป็นแบบเดียวกัน เพราะทุกคนจะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไป จึงควรพิจารณาให้ต่างทัศนะกันไป

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ต้องอาศัยการทำงานที่เป็นทีมอย่างยิ่งเพราะเป็นการทำงานที่ต้องเสียสละ ผู้ร่วมงานในทีมจึงต้องปฏิบัติงานภายใต้กฎระเบียบที่มีอยู่ มีการแบ่งหน้าที่ตามความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคคล มีการประสานงานภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 ความหมาย หลักการและความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

สำหรับ พงศธร พิทักษ์กำพล (2540 : 54) กล่าวถึงหลักการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า

1. ต้องมีแผนงานหรือโครงการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
2. ถือเป็นภารกิจสำคัญของหน่วยงานต้องกำหนดไว้ในนโยบาย หรือแผนงานจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
3. ให้บุคลากรตระหนัก และเห็นคุณค่าว่าการพัฒนานั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับตัวเองและความเจริญของหน่วยงาน เมื่อบุคลากรเห็นคุณค่าในการพัฒนาแล้ว ก็จะเต็มใจรับและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเป็นอย่างดี
4. มุ่งประโยชน์ของหน่วยงานและบุคลากรไม่ควรยู่่งแต่ประโยชน์ของหน่วยงานแต่เพียงอย่างเดียว
5. พัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายและทุกคน
6. ไม่กระทบกระเทือนต่อกิจการของหน่วยงานหรือโรงเรียน
7. เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ

นอกจากนั้น ชูรีระ ประवालพฤกษ์ (2538 : 2) ได้ให้ทัศนะว่าการพัฒนาบุคลากร แบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ส่งเสริมการเพิ่มวุฒิโดยการไปศึกษาต่อ การพัฒนาบุคลากรในลักษณะนี้ทำกันมากในทางราชการและรัฐวิสาหกิจสร้างคนตามแผนพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน
2. การเสริมสมรรถภาพ ด้วยการจัดฝึกอบรม การศึกษาดูงานการส่งไปฝึกปฏิบัติงานและการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรในลักษณะนี้ใช้เวลา น้อย สามารถพัฒนาคนให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กร

ส่วน สายวสันต์ จันทร์ตา (2542 : 20) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรนั้นต้องกำหนดไว้เป็นนโยบายของโรงเรียน มีแผนงานในการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนโดยถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กร โดยจัดกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทั่วทุกคน การจะจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องได้ บุคลากรต้องเห็นประโยชน์ของการพัฒนา จึงจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ปรีชา เต็งศิริวัฒนา (2542 : 14) กล่าวว่า การดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องคำนึงถึงหลักการในการพัฒนาบุคลากร โดยให้โอกาสแก่บุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกันที่จะเพิ่มคุณวุฒิ ความรู้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ตลอดจน คุณค่าทางศีลธรรมและจิตใจ ทั้งนี้ เพื่อให้ภารกิจขององค์กรบรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากรนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลักการในการพัฒนาบุคลากร โดยต้องกำหนดไว้เป็นนโยบายหรือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กร ต้องมีแผนงานการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน ให้ออกโอกาสแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในการรับการพัฒนา มีการจัดกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและแสดงให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้ได้รับความร่วมมือที่ดีจากบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน สามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะงานระยะเวลา บุคลากร และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่ง พงศธร พัทธ์กำพล (2540 : 34) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาบุคลากรไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมการวางแผนพัฒนา
2. การปฏิบัติการวางแผนพัฒนา
3. การปฏิบัติตามแผน
4. การประเมินผล การติดตามผล

สรุปได้ว่า จากแนวคิดของกระบวนการพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ ที่หลากหลายดังกล่าว จะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่โดยหลักใหญ่ ๆ จะมีขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นตอนแรกเป็นการสำรวจถึงความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงาน ขั้นตอนที่สอง คือ การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร ขั้นตอนที่สาม ดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบที่ได้วางแผนไว้ ขั้นตอนที่สุด การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการพัฒนาบุคลากรที่ได้ปฏิบัติไป เพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

รูปแบบการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบ มีผู้เสนอวิธีปฏิบัติไว้ดังนี้

สายวสันต์ จันทร์ดา (2542 : 30 - 31) กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษา สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ แบบพัฒนาบุคลากรเป็นหมู่คณะ และแบบบุคลากรพัฒนาด้วยตนเอง โดยมีลักษณะกิจกรรมการพัฒนา ดังนี้

แบบบุคลากรเป็นหมู่คณะ

1. การฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการเพิ่มความรู้ ทักษะทัศนคติ ให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขในการปฏิบัติงานนั้นด้วย
2. การสัมมนา (Seminar) เป็นการจัดการพัฒนาบุคลากร ในรูปแบบเพื่อให้เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้ได้ข้อสรุปในภาพรวมของกลุ่ม
3. การศึกษาดูงานนอกสถานที่คือการนำบุคลากรออกไปดูงานดูกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบว่าข้อดีมีอะไรบ้าง ข้อเสียมีอะไรบ้าง ภาวการณ์อย่างไร จะแก้ไขอย่างไร

ข้อดีข้อเสียของการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีดังนี้

ข้อดี

1. เห็นเหตุการณ์อย่างแท้จริงและน่าตื่นเต้น
2. ได้แนวความคิดใหม่ ๆ มาปรับปรุง และดัดแปลงข้อดีมาพัฒนางาน

ของตน

3. เป็นการสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน

ข้อเสีย

1. ใช้เวลาและงบประมาณมาก
2. เพิ่มภาระงานของหน่วยงานที่เข้าชม

แบบบุคลากรพัฒนาด้วยตนเอง

1. แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การศึกษา ค้นคว้า ในกรณีนี้ บุคลากรทำไปด้วยตนเองโดยความสมัครใจ หรือการส่งเสริมจากองค์กร และสามารถทำได้เสมอเมื่อมีโอกาส

2. การหมุนเวียนพนักงาน คือ การให้ผู้ปฏิบัติงานได้ผลัดเปลี่ยนกันไปทำหน้าที่อื่น ๆ บ้าง วิธีนี้ทำให้พนักงานได้ทราบความตื่นลึก หนาบาง ตำแหน่งต่าง ๆ เข้าใจความยากลำบากของฝ่ายต่าง ๆ ได้ดี ทำให้การประสานงานกันได้ดีขึ้น และเพิ่มพูนความสามารถของบุคลากรได้ด้วย

3. การสังเกตการณ์ ช่วยให้ผู้บุคลากรไม่หลงผิดไปว่าที่ตนทำนั้นเป็นการกระทำที่ดีที่สุดแล้ว เพราะไม่มีที่จะเปรียบเทียบ การไปสังเกตการณ์ย่อมทำให้มีโอกาสเปรียบเทียบทำให้เกิดความคิดมองเห็นตัวอย่างในการดำเนินการ ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะนำมาปรับปรุงในงานของตนเองได้

4. การนิเทศ เป็นการแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหา ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การประชุมปรึกษาหารือ การประชุมชี้แจง เป็นไปในลักษณะกันเอง เช่น สนทนาในยามว่าง ในยามรับประทานอาหาร สิ่งที่ต้องพึงระมัดระวังก็คือ การนิเทศนั้นเป็นการดูแลเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ การนิเทศไม่ใช่การไปจับผิดแล้วรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไป

จากลักษณะรูปแบบการพัฒนาบุคลากรในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สอดคล้องในด้านต่าง ๆ ขององค์กร อาทิ ด้านการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ สถานที่ ด้านภาระงาน ด้านบุคลากร ฯลฯ ดังนั้น ต้องมีการดำเนินการพิจารณาเลือกรูปแบบการพัฒนาบุคลากรอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากรูปแบบดังกล่าว ในการก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการหนึ่งซึ่งมีการบริหารจัดการคล้ายหลายองค์กร ดังนั้นการที่สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติย่อมเป็นผลดีต่อการบริหารจัดการเพราะสมาชิกทุกคนมีโอกาสที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้บริหาร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาตนเองเสมอเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆที่เข้ามา สมาชิกต้องมีความสนใจ ให้ความร่วมมือมีจิตสำนึกที่ดี และควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน สิ่งต่างๆ ดังกล่าวเป็นคุณสมบัติของสมาชิกกองทุนที่สมาชิกควรจะมี

1.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการรูปแบบการบริหาร

ในความหมายของคำว่า “รูปแบบ” หรือ Model โดยทั่วไปจะให้คำจำกัดความหรือ ความหมายมีหลายอย่าง โดยมักจะหมายถึง สิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่ติด โดยการผ่านการวิจัย การพัฒนาเป็นต้นแบบ หรือแบบจำลอง เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และสามารถจินตนาการได้ว่า แบบอย่างที่จริงนั้นเป็นอย่างไร ตามพจนานุกรม Contemporary English ให้ความหมายของ Model 3 ลักษณะ คือ 1) แบบจำลองเป็นสิ่งที่ย่อส่วนของจริง 2) คน หรือ สิ่งของที่สามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานได้ 3) แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความหมายของรูปแบบที่เป็นกรอบกว้าง ๆ แต่มีพจนานุกรมบางเล่มให้ความหมายละเอียดขึ้นอีก เช่น ในพจนานุกรมการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนแบบ 3) เป็นรูปแผนภูมิหรือรูปสามมิติเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษา

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของ รูปแบบการบริหารจัดการ” แบบจำลองของการบริหารจัดการ ซึ่งได้ผ่านกระบวนการศึกษาจากสภาพปัจจุบัน และความเป็นไปได้ในบริบทที่เป็นอยู่ และผ่านกระบวนการความน่าเชื่อถือโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ จะมององค์ประกอบอย่างไรจะขึ้นอยู่กับผลการวิจัยและข้อมูลพื้นฐาน

1.2.6 ทฤษฎีการบริหาร

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพนั้นมีนักทฤษฎีได้นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการไว้ต่างกัน เช่น วิโรจน์ สารรัตนะ (2545 : 194 - 195) ได้อธิบายไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารกลุ่มที่เน้นความมีประสิทธิภาพ คือ ทฤษฎีที่เชื่อว่าองค์กรที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการกำหนดหลักการและหน้าที่การบริหารไว้ชัดเจน เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานมีความครอบคลุม หน้าที่ที่สำคัญทั้งหมดได้ คือ หลักการแบ่งงานกันทำ หลักความเป็นเหตุผล หลักความไม่เป็นส่วนตัว หลักความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา หลัก

ความเป็นเอกภาพในทิศทาง หลักการยึดถือกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ หลักการยึดถือมาตรฐานงานและมาตรฐานในผลลัพธ์ของงาน และหลักการรวมศูนย์อำนาจในยุคปัจจุบัน นักวิชาการยังเน้นประสิทธิภาพในการบริหาร โดยยึดหลักการบริหารของนักทฤษฎีในยุคก่อน ๆ เช่น

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) เป็นวิศวกรด้านอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศสและเป็นผู้จัดการบริษัทถ่านหินและเหล็ก ฟาโยลสนใจเรื่องการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม และได้พัฒนาระบบการบริหารโดยอาศัยประสบการณ์จากการเป็นผู้บริหารมาก่อน

นอกจากนี้ฟาโยลได้เสนอทฤษฎีการบริหารสำหรับผู้บริหารทุกระดับในองค์การ ซึ่งมีสาระสำคัญ 14 ข้อดังนี้ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546 : 34 - 35)

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) โดยมีเหตุผลเพื่อต้องการลดเวลาการเรียนรู้ในการทำงานให้น้อยลง และเพิ่มทักษะของการทำงานให้สูงขึ้น และหลักการแบ่งงานกันทำนี้จะใช้ได้ทุกระดับขององค์การไม่ใช่เฉพาะระดับคนงานเท่านั้น

2. อำนาจและความรับผิดชอบของผู้บริหารควรจะได้สัดส่วนกัน (Authority and Responsibility) อำนาจหน้าที่ต้องควบคู่กับความรับผิดชอบ เพื่อให้มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับบุคคลใดแล้ว บุคคลนั้นต้องยอมรับความรับผิดชอบที่ติดตามมาด้วย

3. วินัย (Discipline) คือลูกจ้างต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยหัวหน้าจะเป็นผู้สร้างวินัยให้เกิดขึ้น

4. เอกภาพการบังคับบัญชา (Unity of Command) ลูกจ้างควรรับคำสั่งจากหัวหน้าเพียงคนเดียวเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานและบุคคลลงได้

5. การมีทิศทางการทำงานเดียวกัน (Unity of Direction) คือการทำงานแต่ละกลุ่มกิจกรรมมีวัตถุประสงค์เดียวกันภายใต้แผนงานเดียวกันเพื่อจัดความขัดแย้งระหว่างบุคคล

6. ผลประโยชน์ส่วนตัวขึ้นต่อส่วนรวม กล่าวคือ ผลประโยชน์ขององค์การต้องมาก่อนเสมอ

7. คำจ้างควรพิจารณาจากผลงาน หลักความยุติธรรมและความสมเหตุสมผล

8. การรวมอำนาจ (Centralization) ต้องมีความสมดุลระหว่างการรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจ โดยพิจารณาความสามารถของผู้บริหารในการประสานงาน

9. สายการบังคับบัญชา (Scalar chain) ชัดเจน กล่าวคือ สายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารระดับบน ไปยังระดับปฏิบัติการต้องมีความชัดเจน และการติดต่อสื่อสารจะต้องเป็นตามสายการบังคับบัญชาดังกล่าว

10. ช่วงการควบคุม (Span of Control) หมายถึง จำนวนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาแต่ละคน เนื่องจากข้อจำกัดของมนุษย์ในการดูแลผู้อยู่ในการควบคุม ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดในเรื่องความรู้เวลาทำงาน และสถานที่ (space) ดังนั้นจึงต้องพิจารณาช่วงการควบคุมขององค์การในแต่ละระดับให้เหมาะสมด้วย

11. ความเสมอภาค (Equity) อยู่บนพื้นฐานของความเมตตาและความยุติธรรมเพื่อสนับสนุนให้คนทำงานตามหน้าที่

12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure of Personnel) ผู้บริหารควรมีการวางแผนด้านบุคลากรให้ดี และสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Career ladder) ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) คนงานที่มีความคิดริเริ่มในการทำงานจะสามารถทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ

14. ความสามัคคี (Espritdecorps) ส่งเสริมให้มีการสร้าง และพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างทีมสปริต เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นภายในองค์การจากการบริหารโดยใช้ทฤษฎีดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทำงานอย่างมีระบบ มีการมอบหมายงาน การทำงานโดยกำหนดแผนงาน มีการประสานงาน และการควบคุม การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจึงควรมีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

1.2.7 หลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำองค์การไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างแท้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด ถ้าพิจารณาในฐานะวิธีการอันนำไปสู่เป้าหมายก็จะหมายถึง เครื่องมือหรือกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนา อาทิ การเสริมสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นต้น ในขณะที่ถ้าพิจารณาที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้นจะหมายถึง ระบบบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และยึดมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงาม และโปร่งใส ดังนั้นจึงมีผู้แสดงทรรศนะความหมายและหลักธรรมาภิบาล เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ร่าง) ฉบับที่ 10 (2549 : 4) ว่า หลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นหลักที่ถือเป็นกฎกติกาในสังคมที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิก ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีมีความเป็นธรรมและมีความชัดเจนมีระบบการลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบังคับใช้ที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะช่วยควบคุมการใช้อำนาจของรัฐให้เป็นไปอย่างชอบธรรม พร้อมไปกับช่วยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ให้ถูกละเมิดโดยการใช้อำนาจรัฐ และจะเกิดผลในทางตรงกันข้ามหากกฎหมายและระบบยุติธรรมอ่อนแอ จะก่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อกฎหมายและแพร่กระจายกว้างขวางนำไปสู่การทุจริตในระดับการใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่ระมัดระวัง กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและกระทบต่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ

2. หลักคุณธรรม เป็นการพัฒนาให้บุคลากรของภาครัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต การบริหารจัดการที่ดีภาครัฐเป็นการบริหารที่ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ แต่ต้องให้ความสำคัญกับการดำรงรักษาไว้ซึ่งหลักการอันถูกต้อง การยึดถือระบบคุณธรรม คุณค่าและความดีงามทั้งหลาย ทั้งนี้ เพราะระบบคุณค่าและค่านิยมต่าง ๆ ในระบบราชการจะเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของข้าราชการ และชี้นำวิธีการให้บริการแก่ประชาชนด้วย

3. หลักความโปร่งใส การทำงานที่เปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ จะส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชันและความด้อยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการลดลง ดังนั้น ถ้าภาครัฐจัดระบบการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและเปิดเผยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในวิธีการและขั้นตอนการทำงาน ได้มีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลการดำเนินงานจะส่งผลให้ข้าราชการมีความรับผิดชอบต่อการทำงานและผลของงาน มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องเป็นธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติโดยรวมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าข้าราชการมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่ทวีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้นทุกขณะ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการของโครงการ รวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ โดยมีการแสดงทัศนะต่าง ๆ ต่อการดำเนินการงานที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อให้รัฐบาลนำไปประกอบการตัดสินใจระดับนโยบายการให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนควบคุมการดำเนินงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นการสื่อสารสองทาง

มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความเห็นซึ่งกันและกันระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างความสามัคคีในชาติ ในขณะที่เดียวกันจะก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานของรัฐให้ดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

5. หลักความคุ้มค่า การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ โดยยึดถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในประเทศเมื่อปี 2540 ที่ผ่านมามีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการจัดสรรทรัพยากรในสังคมไปลงทุนในกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตต่ออย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาครัฐซึ่งยังคงฐานะเป็นแกนสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชน จึงอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและกลไกการทำงานให้คำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพมากขึ้น

6. หลักความสำนึกรับผิดชอบ เป็นกระบวนการทำงานที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ความสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการรับผิดชอบ การทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง การมีแผนสำรองการติดตามประเมินผลการทำงาน เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการของรัฐในทุกระดับ ดังนั้นจึงต้องการสร้างเครื่องมือและวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่ข้าราชการอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารและการเงิน การบังคับให้เกิดความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้จะเป็นการตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการให้รับผิดชอบต่อภารกิจ ต่อสังคม กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลดีผลเสียจากการกระทำของตนเอง

เจริญ เจริญวัลย์ (2547 : 125 - 196) ได้อธิบายถึงหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า การวางมาตรฐานธรรมาภิบาลนั้น ต้องมีความชัดเจนสามารถเข้าใจได้ง่าย นำไปปฏิบัติได้จริงดังนี้

1. คุณค่าจริยธรรมต้องมาก่อน ผู้บริหารที่ดีจะต้องส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม ความขยันในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุขภาพสมบูรณ์ ฟุ้งตนเองได้ รู้รักสามัคคีและเสียสละ องค์กรที่มีธรรมาภิบาลทุก ๆ องค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ หรือภาคเอกชน ถ้ามุ่งหวังจะให้ได้รับการยอมรับจากสาธารณชนอย่างแท้จริงแล้ว ต้องหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องให้เรื่องจริยธรรม เป็นคุณธรรมนำหน้ากฎเกณฑ์กติกาส่งเสริมความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชน หรือต่อสังคมโลก

2. ความซื่อตรงและความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับ “ความซื่อตรง” ก็คือ “ความซื่อสัตย์” (Honesty) ที่ดูเหมือนจะมีความหมายคาบเกี่ยวหากันเป็นเนื้อเดียวกันเลยก็ว่าได้

บรรดาผู้นำรัฐบาล ตั้งแต่ประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เจ้ากระทรวงต่าง ๆ ไหลลงมาถึงข้าราชการการเมืองระดับสูงหรือข้าราชการประจำ ผู้ทำหน้าที่บริหารในฐานะส่วนราชการต่าง ๆ ถ้าขาดความ “ซื่อสัตย์” ในการปฏิบัติหน้าที่เสียอย่างเดี๋ยวนบุคคลผู้นั้นย่อมอยู่ในตำแหน่งไม่ได้ ในกรณีเลวร้ายถึงความไม่ซื่อสัตย์ของหมู่ข้าราชการในประเทศต่าง ๆ สามารถทำให้รัฐบาล หรือแม้แต่ประเทศล่มสลายได้ทีเดียว ซึ่งมีกรณีตัวอย่างความประพฤตินี้ไม่ซื่อสัตย์สุจริตของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ที่ทำให้ประเทศหรือรัฐบาลนั้นประสบความหายนะมาให้เห็นไม่น้อยแล้ว

ดังนั้น รัฐบาลที่มุ่งหวังจะให้ป็นรัฐบาลที่มีธรรมาภิบาล ที่สังคมโลกให้ความเชื่อถือไว้วางใจแล้ว ก็ต้องมุ่งมั่นต่อการจัดให้มีกระบวนการสร้าง “ความซื่อสัตย์สุจริต” ในการบริหารงานแผ่นดินให้เป็นจริงให้ได้

3. ความโปร่งใส (Transparency) และความยุติธรรม เป็นตัวเกณฑ์ที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่อยู่ในระบบธรรมาภิบาล ที่แทบจะทุกสำนักยอมรับว่าควรต้องมีอยู่ในระบบธรรมาภิบาล

แต่โดยเหตุผลที่คำจำกัดความหมายของคำว่า Governance ของหลาย ๆ สำนัก หรือหลาย ๆ ประเทศยังมีความสับสนเนื่องจากความหลากหลายของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ หรือองค์การเหนือรัฐที่มีอิทธิพลทางการเงิน ต่างกำหนดเงื่อนไขธรรมาภิบาลต่าง ๆ กันไป อย่างกว้างขวางมากมายนั้น ในเมื่อความโปร่งใส “เป็น Key Factor” ที่สำคัญเราก็ควรจะต้อง “กำหนดมาตรฐานความโปร่งใส” ออกมาให้มีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติกันด้วย

4. ระบบควบคุมภายในที่ดี

การจัดการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่ยอมรับกันปัจจุบันถือกันว่า “ระบบควบคุมภายใน” จะเป็นจักรกลที่สำคัญที่ส่งผลให้กิจการงานทั้งหลายสามารถบรรลุจุดหมายได้

ระบบควบคุมภายในที่ดี ควรมียุทธศาสตร์ประกอบครบถ้วนดังนี้ คือ

- 4.1 การควบคุมโดยการป้องกันความเสี่ยง
- 4.2 การควบคุมโดยการตรวจสอบค้นหาความเสี่ยง
- 4.3 การแก้ไขข้อผิดพลาดอันเกิดจากความเสี่ยงนั้น
- 4.4 การจัดให้มีคำแนะนำล่วงหน้าเพื่อป้องกันความเสี่ยง

กระบวนการที่สำคัญของระบบควบคุมภายในนี้ ถ้าจัดไว้ดีและเหมาะสม จะสามารถนำพาให้องค์กรเดินไปสู่ความมี Good Governance หรือ Good Management ได้ในที่สุด

5. คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสามารถ Audit Committee ที่มีประสิทธิผลการมี Audit Committee ที่มีประสิทธิผล เป็นที่ต้องการของทุกองค์การ ความมีประสิทธิผลขององค์การ (Effective Audit Committee) ควรมีเรื่องดังนี้.

5.1 การทำความเข้าใจความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risks) ขององค์การ

5.2 ความเข้าใจถึงความรับผิดชอบของ Audit Committee

5.3 การจัดโครงสร้าง และการวางพื้นฐาน Audit Committee ที่เหมาะสม

6. ความสำนึกรับผิดชอบ ผู้นำที่ดีต้องมียิ่งกว่านั้น กล่าวคือผลการตัดสินใจและการกระทำของตนไม่ว่าจะออกมาในทางดีหรือทางร้าย ในทางบวกหรือทางลบ ถ้าสังคมสงสัย หรือแม้ไม่สงสัย ก็พร้อมที่จะแสดงความรับผิดชอบต่อตน โดยการเสนอตัวให้สังคมหรือสาธารณชนทำการตรวจสอบโดยกระบวนการที่เหมาะสมพร้อมคำอธิบายเหตุผลของการกระทำหรือไม่กระทำการนั้น มาตรฐานของผู้นำที่ดี ในระบบธรรมาภิบาลประการสุดท้าย คือ การแสดงความรับผิดชอบต่ออย่างเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ตลอดเวลา

เช่นเดียวกับศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตของเทศบาลตำบลเบตง ได้กล่าวไว้ในเว็บ Google ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการดังนี้ (ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเทศบาลตำบลเบตง, 2002 : internet)

1. หลักนิติธรรม คือ การมีเกณฑ์ยุติธรรมและชัดเจน ได้แก่ การตรากฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย

2. หลักคุณธรรม คือ ความชอบธรรมในการใช้อำนาจ ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัย

3. หลักความโปร่งใส คือ การมีการดำเนินการที่โปร่ง ได้แก่ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ได้แก่ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ และเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าการแจ้งความเห็น การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ คือ ความพร้อมรับการตรวจสอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

6. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและการให้บริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักธรรมาภิบาล จะช่วยให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนจะช่วยให้การพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินการหรือวางแผนดำเนินการพัฒนาในอนาคต

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุทัศน์ เงินหมื่น และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “กองทุนหมู่บ้าน” วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบเบื้องต้นในด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จากประชากรตัวอย่างจังหวัดสงขลา อุบลราชธานี สุพรรณบุรี และจังหวัดตาก โดยได้รับความเห็นจากประชากรตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และระดับอำเภอ คณะทำงานตัวแทนเครือข่ายชุมชนและบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ จำนวน 159 คน กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ จำนวน 39 กองทุน จำนวน 1,748 คน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความเห็นต่อการบริหารจัดการชุมชนในระดับหมู่บ้าน พบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรการ การใช้เวทีชาวบ้านเป็นจุดตั้งต้นดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน เป็นวิธีที่ดีและเป็นจุดเด่นของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ จุดอ่อนที่สำคัญ คือ การแก้ปัญหาหนี้ค้างชำระ ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าไม่ควรนำมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้ ควรพิจารณาใช้มาตรการทางสังคม ประกอบกับมาตรการติดตามการใช้เงินกู้เป็นประจำสม่ำเสมอ และมีการเตือนให้ชำระหนี้เมื่อใกล้กำหนดชำระ ความเห็นต่อการเชื่อมโยงกองทุนหมู่บ้านกับกองทุนอื่น มีข้อสรุปว่าส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่ไม่เห็นด้วยที่จะนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปรวมกับลุ่มออมทรัพย์ที่มีอยู่เดิม และให้กลุ่มออมทรัพย์ที่มีอยู่เดิมเป็น ผู้บริหารแทนที่จะตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ ในเรื่องนี้ ข้อเสนอแนะให้พิจารณาการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกองทุน

หมู่บ้าน ในรูปแบบของเครือข่ายสหพันธ์ หรือชุมชน เช่นเดียวกับเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชนจังหวัดสงขลา

ราศี พันสถา (2546 : 12 - 19) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา ชุมชนวัดศรีโคมคำพะเยา ต.เวียง อ.เมือง จ.พะเยา” ได้กล่าวว่ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านนั้น พบปัญหาสำคัญหลายประการ นับตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ กระบวนการคัดเลือกผู้ก่อควรดูวัตถุประสงค์การกู้ว่าตรงกับวัตถุประสงค์ในระเบียบหรือไม่ การพิจารณาวงเงินกู้ให้สอดคล้องกัน ไม่ควรให้กู้สูงเกินไป ไม่ควรใช้ระบบอุปถัมภ์ มีความยุติธรรมให้แก่สมาชิกทุกคน คณะกรรมการไม่มีความรู้เรื่องการทำบัญชี คณะกรรมการขาดการทำงานเป็นทีม คณะกรรมการไม่มีการประชุมกับสมาชิก และได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านดังนี้ ในกระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น คณะกรรมการควรมีความรู้ด้านการทำบัญชีต่างๆ ควรมีการประชุมประจำเดือนเพื่อแก้ไขปัญหา ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สมาชิกรับรู้การเคลื่อนไหวของกองทุน

สุนทร ชัยเพ็ชร (2546 : 25 - 27) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการบริหารงานและสภาพปัญหากองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านขี้เหล็กหลวง หมู่ที่ 6 ต.ขี้เหล็ก อ.แมริม จ.เชียงใหม่” ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ว่า คณะกรรมการควรมีการให้คำแนะนำในเรื่องการนำเงินกู้อไปลงทุน การกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ที่เหมาะสม คณะกรรมการควรมีการติดตามให้คำแนะนำสม่ำเสมอ สมาชิกพึงพอใจในคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับของสมาชิก มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความเสียสละ ควรมีความรู้เรื่องทางด้านบัญชีและด้านกฎหมาย

สุกิติ ชัดติยะ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การยอมรับของประชาชน ต่อนโยบายการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร” วัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของการยอมรับของประชาชนต่อนโยบายการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และเพื่อศึกษากระบวนการทางความคิดในลักษณะของทัศนคติและวิสัยทัศน์ของประชาชนต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงานด้านการเมือง พบว่า คณะกรรมการกองทุนมาจากการเลือกของประชาชน ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับและการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ และมีสิทธิเสรีภาพ ในการเสนอความคิดเห็นซึ่งเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานของชุมชน และสอดคล้องกับหลักการของนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่มุ่งหวังให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านของตนเอง แม้ว่าจะมีสมาชิกกองทุนบางคน ซึ่งเป็นส่วนน้อยที่ยังไม่เข้าใจในหลักการ และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานกองทุน

โดยเข้าใจแต่เพียงว่าเป็นเงินของรัฐบาลที่นำมาช่วยเหลือประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเงินทุนเหล่านั้น ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนจึงได้มีการประชุมชี้แจง รวมทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐก็ได้ให้ความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชน เกี่ยวกับหลักการของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จุดอ่อนที่สำคัญ คือ การแก้ปัญหาหนี้ค้ำชำระ เห็นว่ากรรมการส่วนใหญ่ขาดความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะการอบรมให้ความรู้ด้านการเงินและบัญชี ไม่ควรจะนำมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้ ควรพิจารณาใช้มาตรการทางสังคม ประกอบกับการติดตามการใช้เงินให้เป็นประจำสม่ำเสมอและมีการเตือนให้ชำระหนี้เมื่อใกล้กำหนดชำระ “ชาวบ้านที่เข้าร่วมเป็นกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ อีกทั้งเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความพร้อมสมบูรณ์ทางรัฐบาลต้องคำนึงถึงปัญหานี้ และการอบรมให้ความรู้ด้านการเงินและบัญชี” (สมาชิกกองทุน ต.วิเชตนคร อ.แจ้ห่ม) ผลสำเร็จและความก้าวหน้าของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่มีแนวคิดและนโยบายที่ดี แม้ว่าการปฏิบัติอาจมีปัญหบ้าง ใน 2 ประเด็น คือ การใช้มาตรการด้านกฎหมายในการเร่งรัดหนี้ และกลไกในการบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผลการสำรวจความคิดเห็นของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รายงานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาล พ.ศ. 2546 เมื่อครบ 2 ปี 6 เดือนพบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า รัฐบาลสามารถบริหารงานได้ดีและพอใจการบริหารงานด้านเศรษฐกิจและนโยบายที่พอใจมากที่สุดคือ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ สิงหาคม 2546 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ในทุกภาคได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 82.5 สูงกว่า ในปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 11.00 และไม่กู้ร้อยละ 17.5 ต่ำกว่า ในปี พ.ศ.2545 ร้อยละ 1.00 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าระยะเวลาผ่อนชำระสั้นเกินไปและไม่ต้องการเป็นหนี้ นอกจากนี้ ยังพบว่า สมาชิก ร้อยละ 40.8 ของผู้กู้ทั้งหมด กู้เพียงครั้งเดียว ร้อยละ 56.6 กู้สองครั้ง และกู้สามครั้ง มีเพียง ร้อยละ 2.6

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีปัญหาหนี้ค้ำชำระในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งปัญหานี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามธรรมชาติตามปกติของลูกหนี้ทั่วไป ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การพยายามสร้างจิตสำนึกของการรับผิดชอบส่วนบุคคล การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ความซื่อสัตย์สุจริต และความรักต่อชุมชน โดยให้สมาชิกในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกคนได้รับข้อมูลต่างๆ อย่างครบถ้วน และกระจ่างชัดตลอดจนการส่งเสริมความมีอุดมการณ์ในการทำงาน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน และในขณะเดียวกัน ถ้าสมาชิกมีความแน่นแฟ้น สนับสนุน หรือกลมเกลียวกันมาก ย่อม

ทำให้เกิดพลังกลุ่มในการคิดเองทำเองและร่วมคิดร่วมซึ่งเป็นการระดมความคิด ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย

กองทุนหมู่บ้านช่างแต้ม ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีคณะกรรมการบริหารกองทุน 9 คน กรรมการที่ปรึกษา 5 คน มีสมาชิกทั้งหมด 160 คน นางนงนุช ป่าเขียว เป็นประธานคณะกรรมการกองทุน

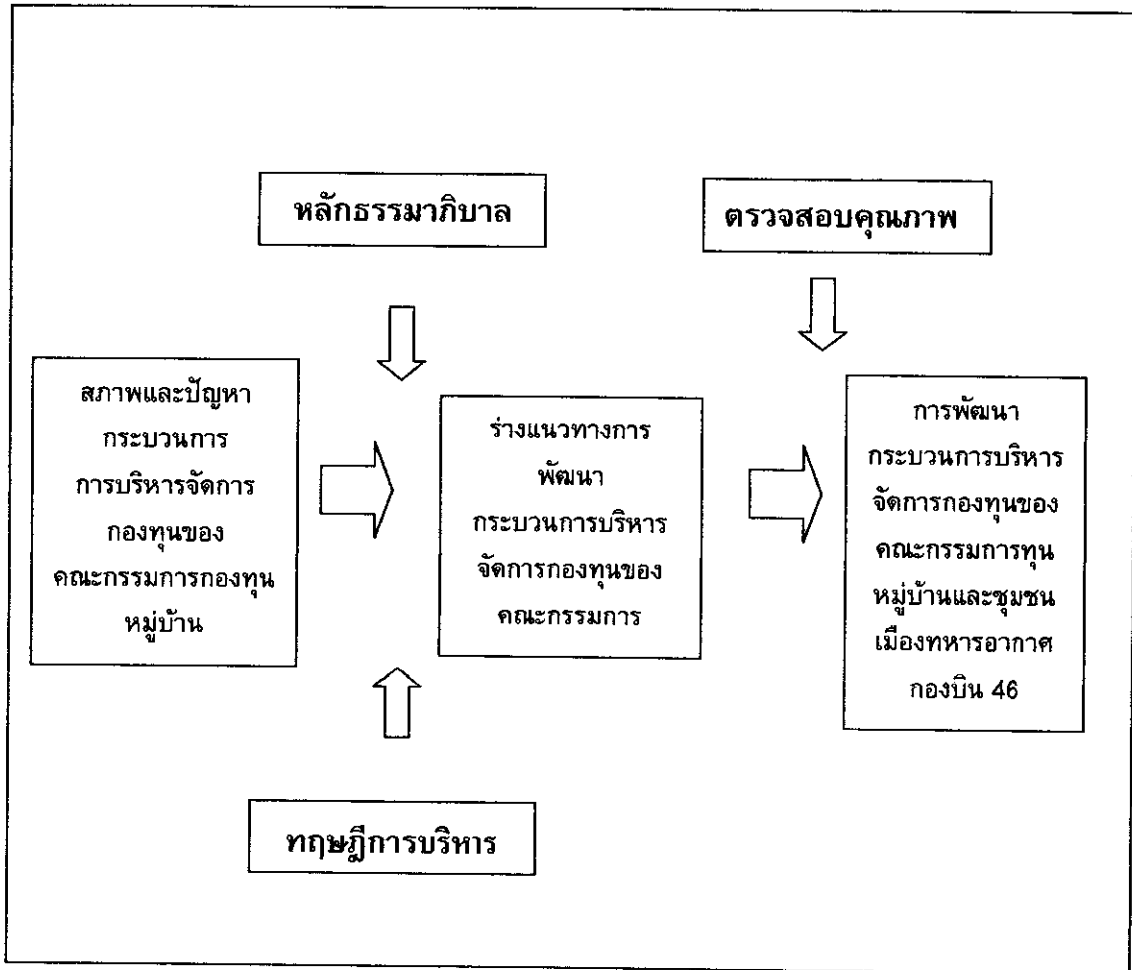
กองทุนหมู่บ้านช่างแต้มมีสมาชิกทั้งสิ้น 160 คน สมาชิกขอกู้เงินไปดำเนินกิจการ 110 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 วงเงินตั้งแต่วัด 1-10 เป็นเงินทั้งสิ้น 1,980,000 บาท ผลการดำเนินงานมีปัญหาบ้าง เนื่องจากสมาชิก จำนวน 6 ราย ไม่ยอมชำระหนี้ตามกำหนดเวลา คณะกรรมการได้เรียกให้มาทำสัญญาประนีประนอมแล้ว โดยแต่ละคนขอผ่อนส่งเป็นรายเดือนจนกว่าจะหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านประสบกับปัญหาต่างๆ เช่น การนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีการติดตามโครงการ การชำระเงินไม่ตามกำหนด เป็นต้น ซึ่งการที่จะพัฒนาการบริหารจัดการ ควรจะมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการหลายอย่าง เพื่อส่งผลทำให้การดำเนินการสัมฤทธิ์ผล ตามนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจัยในการบริหารจัดการนั้นขึ้นอยู่กับ คุณภาพของสมาชิก คุณภาพของคณะกรรมการ และกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ผลการศึกษาวินิจฉัยเพื่อนำสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อไปกำหนดรูปแบบในการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุน และนำรูปแบบไปทดลองใช้ ต่อไป

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารว่าด้วยการสร้างระบบกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้มีประสิทธิภาพตามกฎหมาย และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีส่วนร่วมรับผิดชอบในระบบการบริหารบ้านเมืองและสังคม

การใช้หลักธรรมาภิบาลกับแนวคิดทฤษฎีการบริหารองค์การในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ จะช่วยทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผนที่ดี มีการแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน และมีส่วนร่วมในการบริหาร ทำให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ สร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก ตลอดจนจะช่วยให้การพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินอยู่หรือวางแผนดำเนินการพัฒนาในอนาคต โดยการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดทฤษฎีในการทำวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

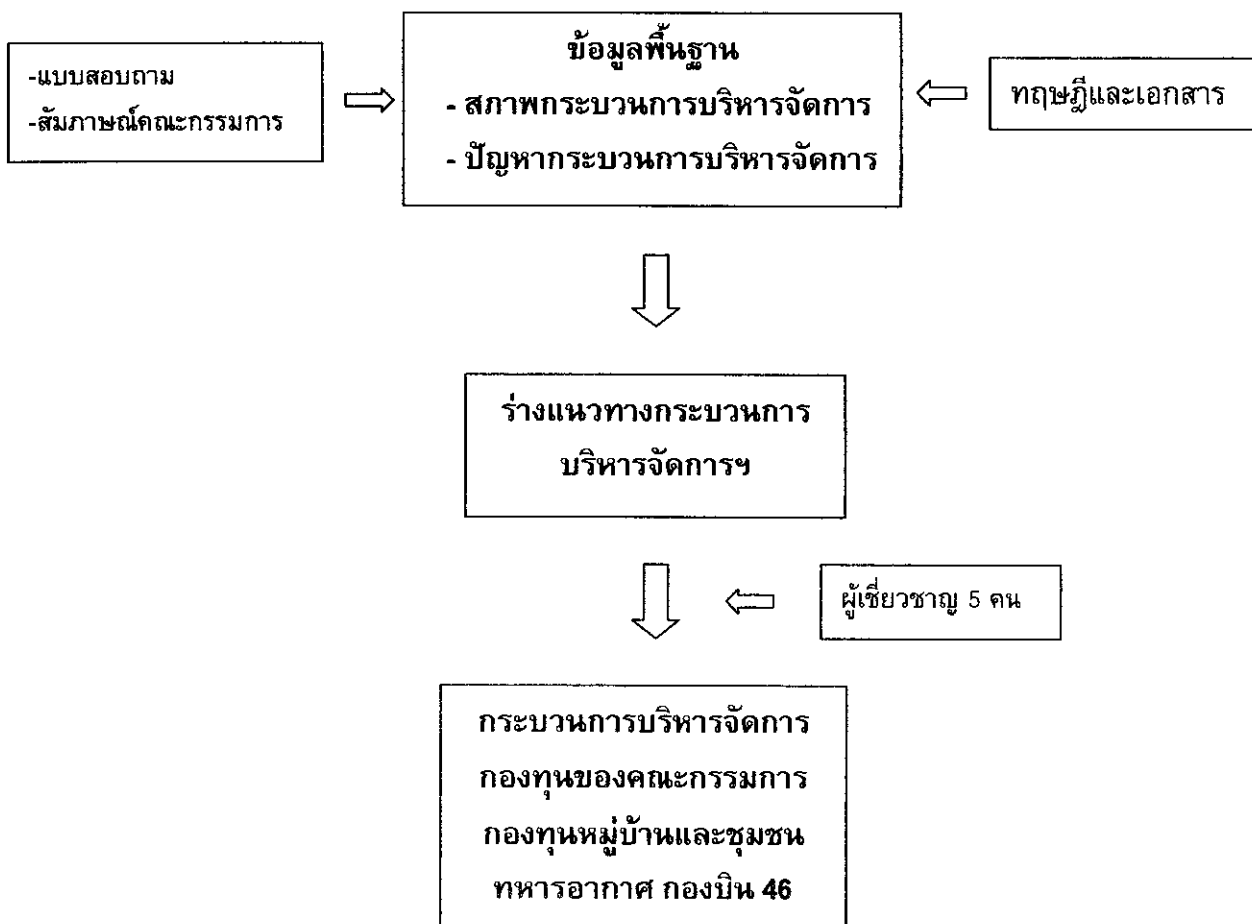
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกรรมการ
กองทุนของคณะกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำผลมากำหนดแนวทางกระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น โดยการศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการบริหาร
จัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

ระยะที่ 2 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้าน

จากขั้นตอนการดำเนินการวิจัยสามารถนำมาเสนอ ดังนี้

ภาพ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 การศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในสภาพปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการวิเคราะห์และสรุปประเด็นของปัญหาที่จะดำเนินการแก้ไข โดยมีส่วนประกอบในการศึกษาจาก ดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. ประเด็นที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แหล่งข้อมูล

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ปี พ.ศ.2548 จำนวนสมาชิกทั้งหมด 3 กองทุน มีจำนวนสมาชิก 466 คน เป็นคณะกรรมการจำนวน 45 คน คือ กองทุนที่ 1 จำนวน 235 คน กองทุนที่ 2 จำนวน 121 คน และกองทุนที่ 3 จำนวน 115 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกรจซี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 326 คน ดังนี้ (เทียมจันทร์พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป. : 136 - 137) กองทุนที่ 1 จำนวน 148 คน กองทุนที่ 2 จำนวน 92 คน และกองทุนที่ 3 จำนวน 86 คน

2. ประเด็นที่ศึกษา

สภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 บนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการและหลักธรรมาภิบาล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สร้างขึ้นตามวิธีของลิเคอร์ท์ ชนิด 5 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

2. กำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทฤษฎีการบริหารจัดการและหลักธรรมาภิบาล

3. ร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความครอบคลุมเนื้อหาและความเที่ยงตรง (Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC. ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

4.1 ดร.สุขแก้ว คำสอน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.2 ดร.ชุมพล เสมอพันธ์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.3 ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.4 นาวาอากาศเอกมงคล ตั้งสุนาวรรณ รองผู้บังคับการกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก และ ประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 กลุ่มที่ 3

4.5 ว่าที่ร้อยตรี สุนิมา ชุ่มพงษ์ พัฒนาการระดับ 6 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

5. นำผลการประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำ ซึ่งจะใช้ข้อความ จำนวน 29 ข้อ ที่มีค่า IOC. ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเท่านั้น

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกองบิน 46 จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในความเหมาะสมค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟา เท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากตาราง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)
2. ทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการทำวิจัย โดยนำเรียนผู้บังคับการกองบิน 46 และขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลทั้ง 3 กองทุน
3. ส่งแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยทั้ง 3 กองทุน จำนวน 326 ชุด
4. นำแบบสอบถามที่เก็บคืน มาเรียบเรียงและตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้ววิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 โดยนำมาหา ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด ,2545 ,102-103)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง	มีระดับปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง	มีระดับปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง	มีระดับปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง	มีระดับปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง	มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามแบบปลายเปิด

ระยะที่ 2 พัฒนาการกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นจากวิจัยในระยะที่ 1 จะทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ ประกอบกับผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทั้ง 3 กองทุน คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ

1. คณะกรรมการที่ดำรงตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เற்றுญติก
2. ในกรณีที่ตำแหน่งนั้นมีผู้ดำรงตำแหน่งมากกว่าหนึ่งคน สามารถทำการ สัมภาษณ์ได้หนึ่งคน

3. กรรมการที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ

จากข้อมูลดังกล่าวนำมาสังเคราะห์ และยกร่างกระบวนการบริหารจัดการ กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บนพื้นฐานของทฤษฎีการบริหารจัดการและหลัก ธรรมชาติภาพ เพื่อกำหนดรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ตาม เกณฑ์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อดังต่อไปนี้ คือ

1. มีความรู้เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
2. มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหาร
3. มีความรู้ด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหาร
4. มีความรู้ ประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมืองแห่งชาติ อย่างน้อย 3 ปี

การประเมิน เพื่อให้ได้กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

- 1.1 ข้อมูลเบื้องต้นระยะที่ 1 และทฤษฎี
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 3 กองทุน จำนวน 20 คน
- 1.3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2. ประเด็นที่ศึกษา

กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 แบบสังเคราะห์เอกสาร
- 3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- 3.3 แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำผลสรุปจากการทำวิจัยในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ โดยแบบสังเคราะห์ เอกสาร เพื่อนำมาข้อมูลเบื้องต้นในการยกร่าง วิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการ ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกในแต่ละกองทุน เพื่อหาข้อสรุป และเป็นข้อมูลในการยกร่างเป็นกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ

3. นำข้อมูลจากการทำวิจัยในระยะที่ 1 และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของคณะกรรมการมาดำเนินการสังเคราะห์ บนฐานทฤษฎีการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล เพื่อดำเนินการยกร่างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ

4. นำกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทหารอากาศ ที่ยกร่างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายชื่อดังนี้

4.1 นายวรารักษ์ เนินน้อย ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการและเครือข่ายสัมพันธ์ กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ

4.2 พันเอกนิวัติชัย ถนอมธรรม ผู้บังคับการจังหวัดทหารบก พิษณุโลก และประธานอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามระดับจังหวัด การดำเนินงานกองทุนชุมชนทหาร

4.3 นาวาอากาศเอก ภูวเดช สว่างแสง รองผู้บังคับการฝ่ายปฏิบัติการ กองบิน 46 และ รองประธานคณะกรรมการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

4.4 นาวาอากาศโท นิธิโรจน์ รายทิพย์ หัวหน้าแผนกสวัสดิการ กรมกำลังพลทหารอากาศ และ ผู้ช่วยเลขานุการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ

4.5 เรืออากาศเอก ส้าราญ ขุนทอง นายทหารสุขาภิบาล โรงพยาบาลกองบิน 1 จังหวัดนครราชสีมา และประธานคณะกรรมการกองทุนชุมชนคนขยัน

เพื่อพิจารณา และดำเนินการประเมินคุณภาพกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพชุมชน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน ประเมินครอบคลุม 4 มิติ ตามมาตรฐานการประเมินที่พัฒนาโดย STUFFLEBEAM และคณะ (1981) ได้แก่ 1) อรรถประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสม 4) ความถูกต้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง คุณภาพของกระบวนการบริหาร
จัดการกองทุน อยู่ในระดับ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง คุณภาพของกระบวนการบริหาร
จัดการกองทุน อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง คุณภาพของกระบวนการบริหาร
จัดการกองทุน อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง คุณภาพของกระบวนการบริหาร
จัดการกองทุน อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง คุณภาพของกระบวนการบริหาร
จัดการกองทุน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 สำหรับข้อมูลที่ได้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 และ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

2.1 ผลการสังเคราะห์ร่างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

2.2 ผลการประเมินคุณภาพกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

**ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ดังแสดงในตาราง 1-6**

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ด้านหลักนิติธรรม

รายการ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักนิติธรรม			
1. สมาชิกทุกคนที่ขอกู้เงินได้รับการยินยอมจากครอบครัว	3.75	0.77	มาก
2. กองทุนของท่านมีการวางแผนการทำงานล่วงหน้า ทุกเรื่อง และชัดเจน	2.83	0.77	ปานกลาง
3. ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนมี ความเหมาะสม	3.33	0.70	ปานกลาง
4. มีการแจ้งเตือนให้สมาชิกทราบล่วงหน้าทุกครั้งก่อนถึง กำหนดเวลานัดหมาย	2.97	0.83	ปานกลาง
5. มีการคัดเลือกคณะกรรมการเช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัณูญิกและฝ่ายตรวจสอบ โดยการ ประชาคม	2.43	0.71	น้อย
รวม	3.01	0.38	ปานกลาง

ตาราง 1 พบว่า การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ($\bar{x} = 3.01$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติมาก คือสมาชิกทุกคนที่ขอกู้เงินได้รับการยินยอมจากครอบครัว ($\bar{x} = 3.75$) และ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติน้อย คือ มีการคัดเลือกคณะกรรมการเช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัณูญิกและฝ่ายตรวจสอบ โดยการประชาคม ($\bar{x} = 2.43$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ด้านหลักคุณธรรม

รายการ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักคุณธรรม			
1. การพิจารณาเงินกู้เป็นกรณีพิเศษหากมีความสนิทสนม เป็นการส่วนตัว	2.51	0.87	ปานกลาง
2. คณะกรรมการได้มีการพิจารณาตรวจสอบเอกสาร โครงการขอกู้ยืมอย่างละเอียด	2.84	0.65	ปานกลาง
3. ท่านมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบของกองทุนเป็น อย่างดี	2.50	0.66	น้อย
รวม	2.61	0.50	ปานกลาง

ตาราง 2 พบว่า การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง คือ คณะกรรมการได้มีการพิจารณาตรวจสอบเอกสารโครงการขอกู้ยืมอย่างละเอียด ($\bar{x} = 2.84$) และ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติต่ำ คือ มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบของกองทุนเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 2.50$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ด้านหลักความคุ้มค่า

รายการ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักความคุ้มค่า			
1. มีการกำหนดตำแหน่งของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และ ฝ่ายตรวจสอบเป็นต้น และมีการกำหนดหน้าที่ของ คณะกรรมการแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน	2.68	0.91	ปานกลาง
2. สมาชิกทุกคนนำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้	2.06	0.76	น้อย
3. สมาชิกส่วนใหญ่จะกู้เงินตามความจำเป็นที่ใช้จริงและ ตามกำลังความสามารถที่จะใช้คืนได้	2.53	0.67	ปานกลาง
4. สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์ต่อ ความเป็นอยู่ของสมาชิก	4.03	0.88	มาก
5. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามระเบียบที่กำหนด เพื่อ มาใช้ในกิจกรรมประโยชน์มีความเหมาะสม	3.16	0.67	ปานกลาง
6. คณะกรรมการทุกคนได้รับมอบหมายงานที่ตรงกับ ความถนัดของตนเอง	2.15	0.76	น้อย
7. ท่านคิดว่า การกู้เงินนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ ที่ขอกู้	2.53	0.64	ปานกลาง
รวม	2.73	0.42	ปานกลาง

ตาราง 3 พบว่า การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองทหารอากาศกองบิน 46 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติมาก คือ สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่า กองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของสมาชิก ($\bar{x} = 4.04$) การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับ ปฏิบัติน้อย คือ คณะกรรมการทุกคนได้รับมอบหมายงานที่ตรงกับความถนัดของตนเอง ($\bar{x} = 2.15$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ด้านหลักความโปร่งใส

รายการ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักความโปร่งใส			
1. มีความชัดเจนในการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับกรณี สมาชิก ไม่ส่งเงินตามระยะเวลาที่กำหนด	2.80	0.79	ปานกลาง
2. มีการติดตามซักถามผลการดำเนินงาน ปัญหาและ อุปสรรคของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	1.54	0.82	น้อย
3. คณะกรรมการวางแผนการปฏิบัติงานให้ทันตาม กำหนดเวลาและเป็นปัจจุบัน	2.62	0.90	ปานกลาง
รวม	2.32	0.58	น้อย

ตาราง 4 พบว่า การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติ **น้อย** ($\bar{x} = 2.32$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติ **ปานกลาง** คือ ความชัดเจนในการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับกรณี **ที่สมาชิก ไม่ส่งเงินตามระยะเวลาที่กำหนด** ($\bar{x} = 2.80$) และ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติ **น้อย** คือ มีการติดตามซักถามผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิก **อย่างสม่ำเสมอ** ($\bar{x} = 2.62$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ด้านหลักการมีส่วนร่วม

รายการ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักการมีส่วนร่วม			
1. คณะกรรมการกองทุนได้รับเลือกตั้งมาจากการจัดเวที ประชาคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.68	1.04	น้อย
2. สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนมีความเหมาะสม	1.79	1.06	น้อย
3. สมาชิกเข้าเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบ	1.65	0.94	น้อย
4. สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมของกองทุน	3.06	0.71	ปานกลาง
5. สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานของกองทุน	2.24	0.73	น้อย
รวม	2.08	0.60	น้อย

ตาราง 5 พบว่า การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{x} = 2.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง คือ สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมของกองทุน ($\bar{x} = 3.06$) และการบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย คือ สมาชิกเข้าเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบ ($\bar{x} = 1.65$)

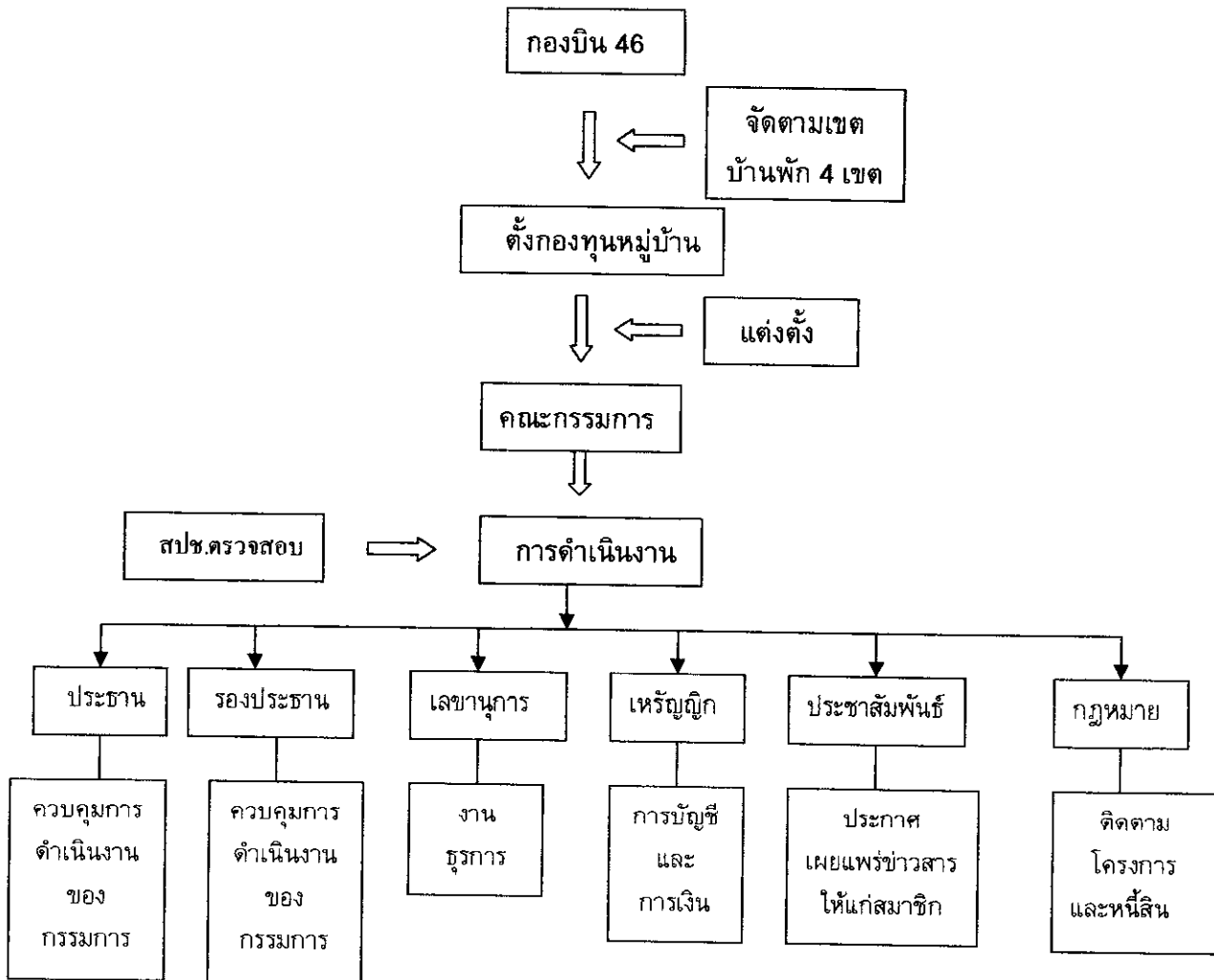
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
ด้านหลักความรับผิดชอบ

รายการ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักความรับผิดชอบ			
1. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการแต่ละตำแหน่งติดไว้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน	2.35	0.85	น้อย
2. ในกองทุนของท่าน คณะกรรมการได้ปฏิบัติตามตามที่ ได้รับมอบหมายงานทุกคน	1.68	1.04	น้อย
3. สมาชิกส่วนใหญ่ซักถามและตรวจสอบความถูกต้อง เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน	2.63	0.68	ปานกลาง
4. สมาชิกส่วนใหญ่ยึดมั่นในการรักษาเครดิตของตนเอง	2.31	0.71	น้อย
5. ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนอยู่เป็นประจำ	2.39	0.79	น้อย
6. สมาชิกส่วนใหญ่ช่วยกระตุ้นเตือนเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ในการชำระเงินกู้	2.32	0.84	น้อย
รวม	2.28	0.50	น้อย

ตาราง 6 พบว่า การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย ($\bar{x} = 2.28$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ การบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง คือ สมาชิกส่วนใหญ่ซักถามและตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน ($\bar{x} = 2.63$) และการบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย คือ คณะกรรมการได้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายงานทุกคน ($\bar{x} = 1.68$)

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46**

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ได้ก่อตั้งขึ้น โดยการจัดแบ่งกลุ่มตามเขตบ้านพักอาศัยข้าราชการ จำนวน 4 เขต โดยเขต 1 เป็นบ้านพักของข้าราชการนายทหารชั้นสัญญาบัตร ส่วนเขต 2, 3 และ 4 เป็นบ้านพักของข้าราชการชั้นประทวน ตามแนวยาวของถนนที่คู่ขนานกับทางวิ่ง (Run Way) มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ซึ่งการพักอาศัยของข้าราชการไม่ได้จัดเป็นหน่วยงาน จึงเป็นการอาศัยแบบหลากหลายหน่วยงานร่วมกัน เมื่อดำเนินการบริหารกองทุนหมู่บ้านทำให้เกิดปัญหาตามขั้นตอนของกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้

ภาพ 3 ขั้นตอนการบริหารกองทุนแบบเดิม

ขั้นตอนการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากกองทุนได้ก่อตั้งในเวลาอันรวดเร็ว จึงไม่มีการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นจะตั้งกองทุนหรือไม่ และไม่มีการรับสมัครสมาชิก แต่ได้ดำเนินการโดยแบ่งตามเขตบ้านพักจำนวน 4 เขต ให้เป็นกองทุนหมู่บ้านจำนวน 3 กองทุน

ขั้นตอนการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านจึงเป็นลักษณะการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาตามความเหมาะสม ถึงแม้ว่า บางตำแหน่งต้องใช้บุคลากรจากผู้พักอาศัย เขต 1 ไปบริหารในเขต 4 ซึ่งเป็นการยุ่งยากในการประสานงาน ติดตาม ควบคุมต่อสมาชิก กรรมการบางท่านยังไม่รู้จักสมาชิก เพราะบ้านพักอาศัยอยู่คนละเขต ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาเงินกู้ ก่อให้เกิดการล่าเหยียดเป็นบางกรณี โดยเฉพาะในกรณีที่มีความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว และในกองทุนไม่มีที่ตั้งกองทุนที่เป็นจุดศูนย์รวมของสมาชิก

ขั้นตอนการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากแบ่งตามที่พักอาศัย จึงไม่ได้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ในการทำงาน เช่น ในกองทุนที่ 3 อาจจะไม่มีความสามารถทางด้านบัญชี ทำให้คณะกรรมการทำหน้าที่ไม่ดีเท่าที่ควร ตลอดจนการตรวจสอบบัญชี จึงทำให้สมาชิกไม่มั่นใจต่อการทำหน้าที่ดังกล่าว

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เช่น การเข้าร่วมประชุม เพื่อการพิจารณาคัดในที่ประชุม หรือประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในวาระต่าง ๆ เป็นต้น ในการประชุมแต่ละครั้ง พบว่ามีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมน้อย ในส่วนของคณะกรรมการพบว่าไม่ครบองค์ประชุม ซึ่งสาเหตุมาจากการขาดความรับผิดชอบต่อกระบวนการมีส่วนร่วม ไม่มีการบังคับ เพราะคณะกรรมการไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาโดยตรงไม่มีผลต่อการพิจารณาโทษ จึงขาดความเกรงกลัวต่อการผิดวินัย และยากต่อการบังคับบัญชา

ขั้นตอนการกู้เงินของสมาชิกเป็นการดำเนินการตาม พ.ร.บ.กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติแต่เนื่องจากการนำเงินไปลงทุนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร กลายเป็นภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น เพราะไม่สามารถทำอาชีพให้เกิดรายได้ ตามโครงการที่วางแผนไว้ เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนไม่มีการติดตาม ขาดปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการทำอาชีพ เช่น พื้นที่ที่เอื้อต่อการทำโครงการซึ่งพื้นที่โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนของสถานที่ทำงาน ส่งผลทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ สามารถแยกเป็นประเด็นตามความถี่ดังนี้

1. หลักนิทรรศรรม

1.1 มีการกำหนดไว้เป็นระเบียบ ข้อบังคับ (f = 19)

1.2 มติในที่ประชุมเรื่องต่าง ๆ (f = 11)

การวางระเบียบต่าง ๆ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีการกำหนดไว้เป็นระเบียบ ข้อบังคับ อยู่ในกรอบของพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ เช่น ข้อบังคับในการชำระหนี้, การกำหนดดอกเบี้ยเงินกู้, หลักเกณฑ์การกู้เงิน หรือมติในที่ประชุมเรื่องต่าง ๆ

2. หลักคุณธรรม

2.1 มีการประสามติในการพิจารณาอย่างเป็นธรรม (f = 19)

2.2 มีการลำเอียง เพราะเห็นแก่ความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว (f = 2)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ส่วนใหญ่จะรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบการบริหารจัดการกองทุนเป็นอย่างดี ดังนั้น ในการพิจารณา ในการอนุมัติเงินกู้ให้แต่ละบุคคลส่วนใหญ่แล้วพิจารณาอย่างเป็นธรรม แต่มีบางส่วนที่มีการลำเอียง เพราะเห็นแก่ความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว

3. หลักการความคุ้มค่า

3.1 การชำระหนี้เงินกู้ ไม่ตามกำหนดได้ (f = 19)

3.2 นำเงินไปใช้หนี้ในระบบ (f = 3)

มีบางส่วนโดยประมาณ 20 % เกิดจากสาเหตุไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ตามกำหนดได้ เนื่องจากการกู้เงินไม่ใช่ตามวัตถุประสงค์หรือตามโครงการที่แจ้งไว้ในการขอกู้เงิน นำเงินไปใช้ส่วนอื่นที่ไม่ได้เกิดผลกำไร เช่น นำเงินไปใช้หนี้ในระบบ

4. หลักความโปร่งใส

4.1 มีการทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย (f = 20)

4.2 มีการประกาศบัญชี รายรับ – รายจ่าย ที่ตั้งกองทุนไว้อย่างชัดเจน (f = 16)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีการทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย แต่ไม่มีติดประกาศให้เห็นชัดเจน ทำให้สมาชิกขาดความมั่นใจในด้านความโปร่งใส แม้ว่าจะมีการตรวจสอบจากสำนักงานปลัดบัญชี ทหารอากาศ และสำนักตรวจบัญชี ทหารอากาศ ดังนั้น ในด้านความโปร่งใสจึงสามารถดำเนินการตรวจสอบได้

5. หลักการมีส่วนร่วม

5.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เข้าประชุมไม่ครบตามจำนวน (f = 13)

5.2 ตัดราชการ บางท่านไม่เอาใส่ใจ มีงานประจำและภารกิจมาก (f = 5)

เนื่องจากไม่ให้ความสำคัญต่อการเป็นคณะกรรมการกองทุน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การรับรู้ข่าวสาร และการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ไปไม่ถึงถึงสมาชิก

6. หลักความรับผิดชอบ

6.1 ไม่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน (f = 11)

6.2 มีความพร้อมและเต็มใจในการบริหารจัดการ (f = 9)

6.3 ไม่เห็นความสำคัญ กับการได้รับมอบหมายหน้าที่ (f = 5)

6.4 ไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า (f = 2)

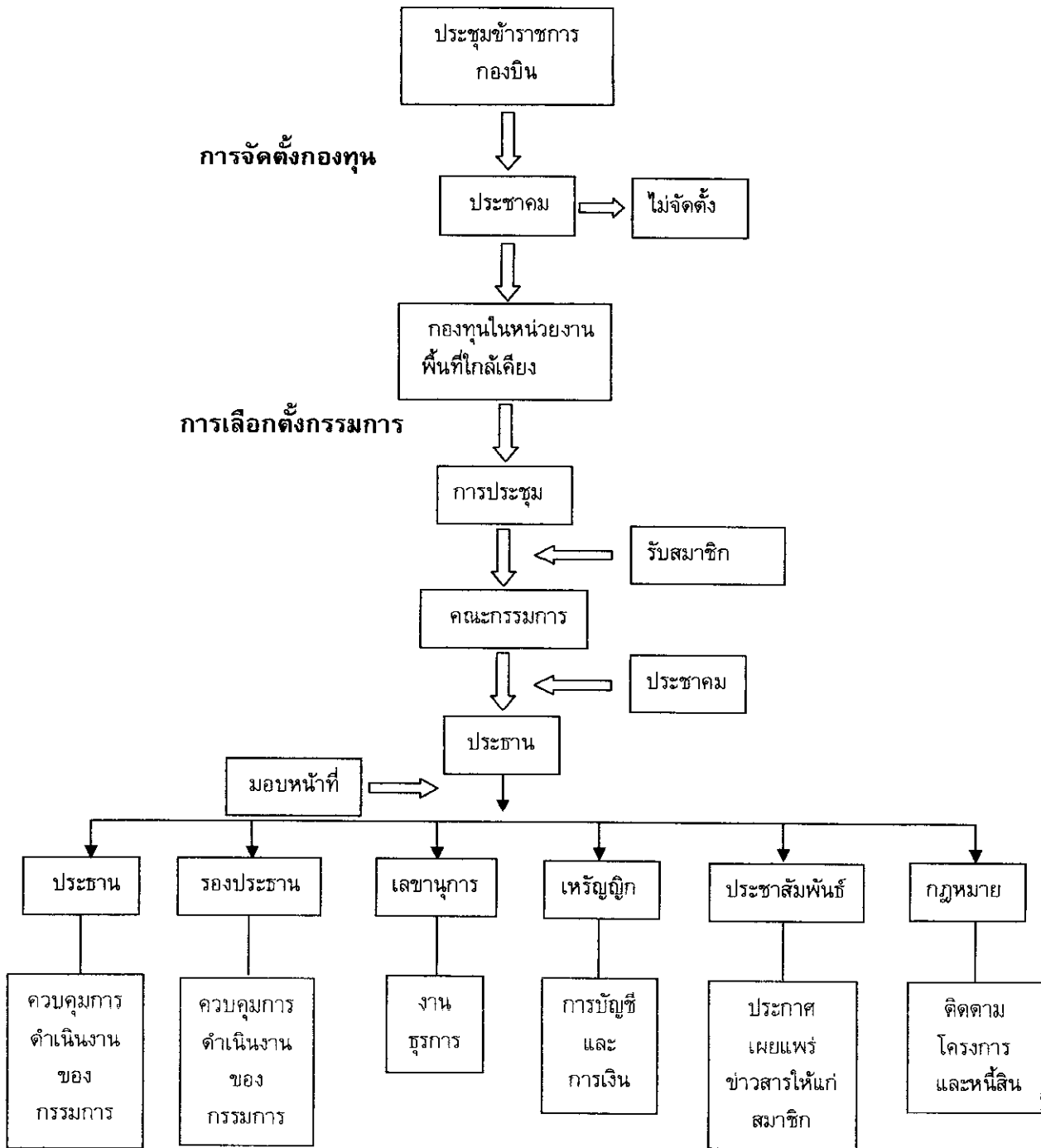
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แต่ก็มีความพร้อมและเต็มใจในการบริหารจัดการ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีบางส่วนไม่เห็นความสำคัญ กับการได้รับมอบหมายหน้าที่ ไม่ได้ติดตามโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ ไม่มีการติดตามผลงานของสมาชิก จึงส่งผลทำให้สมาชิกผู้กู้เงิน ไม่สนใจหลังจากได้รับเงินแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการในการลงโทษหรือปรับ

จากข้อมูลของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจาก

1. การก่อตั้งกองทุนที่สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้สมาชิกขาดการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับกองทุน เนื่องจากไม่มีที่ตั้งกองทุนที่เป็นศูนย์กลางชุมชน
2. สมาชิกไม่เข้าใจระเบียบต่าง ๆ ของกองทุนที่คณะกรรมการกองทุนได้จัดวางไว้ เนื่องจากไม่มีการติดประกาศ หรือประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วถึง
3. ในส่วนของคณะกรรมการกองทุนไม่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประชุม ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่มอบหมายให้อย่างจริงจัง เพราะทำให้เกิดความยุ่งยากในการติดตามประสาน
4. กรรมการเกิดความเบื่อหน่ายในหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นเพราะความไม่ถนัดในหน้าที่ จึงไม่มีการกระตุ้นเตือน หรือติดตามโครงการ เนื่องจากคณะกรรมการมาจากการแต่งตั้ง สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เพราะสมาชิกกู้เงินไปใช้ไม่ตามวัตถุประสงค์ ตามโครงการที่วางแผนไว้ และความคุ้มค่าของเงินที่กู้ จึงไม่เกิดรายได้จากการกู้เงิน
5. สมาชิกไม่มีความมั่นใจเกี่ยวกับความโปร่งใส ในการบริหารจัดการกองทุน เนื่องจากขาดการชี้แจงรายละเอียด สมาชิกสงสัยไม่สามารถซักถามได้ หรือตรวจสอบได้ทันที

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์ร่างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยวิเคราะห์จากแบบสอบถามของสมาชิกทั้ง 3 กองทุนและการสัมภาษณ์ของกรรมการจำนวน 20 คน นำมาสังเคราะห์เพื่อยกร่างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

ภาพ 4 ขั้นตอนการบริหารกองทุนแบบใหม่

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูล สามารถนำเสนอเป็นตารางเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารจัดการกองทุนแบบเดิม และกระบวนการบริหารจัดการกองทุนแบบใหม่

แบบเดิม	แบบใหม่
1. การจัดตั้งกองทุนเป็นระบบการสั่งการ	1. การจัดตั้งต้องมีการประชาคม
2. การตั้งกองทุนแบ่งตามเขตบ้านพักอาศัย 4 เขต	2. จัดตั้งกองทุนในส่วนหน่วยงานที่มีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกัน
3. ไม่มีการรับสมัครสมาชิกกองทุน	3. มีการรับสมัครสมาชิกในหน่วยงาน
4. คณะกรรมการเป็นลักษณะการแต่งตั้งตามความเหมาะสม	4. มีการเลือกตั้งคณะกรรมการ ซึ่งจะเป็นบุคคลที่สมาชิกเชื่อถือได้
5. การติดต่อ ประสานงานมีความคล่องตัวน้อย เพราะกรรมการบางส่วนพักอยู่ในเขต 1 แต่เป็นกรรมการในกองทุน 3	5. การติดต่อ ประสานงานมีความคล่องตัวกว่า เพราะอยู่ในพื้นที่ใกล้กัน และมีผู้บังคับบัญชาโดยตรงมีส่วนร่วมในการบริหาร
6. การติดตามหนี้สิน เป็นไปด้วยความลำบาก กรรมการไม่มีเวลา เป็นงานที่ไม่ถนัด	6. ผู้บังคับบัญชาโดยตรงมีส่วนร่วมในการบริหารจึงง่ายต่อการติดตาม และรู้จักสภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนดีกว่า
7. ไม่มีจุดศูนย์กลางที่สามารถติดต่อประกาศหรือประชาสัมพันธ์ ที่เหมาะสม	7. การประชาสัมพันธ์โดยการติดต่อประกาศในหน่วยงาน ทำให้รับทราบข้อมูลได้อย่างทั่วถึง
8. สมาชิกไม่สะดวกต่อการตรวจสอบ หรือ ชักถามข้อสงสัย	8. สมาชิกสามารถตรวจสอบ หรือ ชักถามได้ตลอดเวลา เนื่องจากอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน
9. สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ น้อย เนื่องจากไม่ค่อยมีความเกรงใจ	9. มีความเกรงใจต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรง
10. บางกลุ่มผู้บังคับบัญชาโดยตรง ไม่มีส่วนในการรับรู้ หรือพิจารณาการกู้เงิน	10. ผู้บังคับบัญชาโดยตรง มีส่วนในการพิจารณาการกู้เงินของผู้ใต้บังคับบัญชา

2.1 ร่างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

เพื่อให้กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทหารอากาศ กองบิน 46 ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม ควรมีแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ไว้ดังนี้.

การจัดตั้งกองทุน

1. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เป็นการจัดกลุ่มกองทุน ในส่วนของหน่วยงานที่มีบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสะดวกต่อการประสานงาน ควบคุมการบริหารจัดการ โดยให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นที่ตั้งทำการของกองทุนนั้น หรือ ใช้ชื่อหน่วยงานเป็นชื่อกองทุน

2. สมาชิกกองทุน เป็นข้าราชการที่สังกัดหน่วยนั้น และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบ้านพักอาศัย ในกองบิน 46 อย่างน้อย 1 ปี

3. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการสามารถยื่นความจำนง หรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เพียง 1 กองทุน โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ ในลักษณะปัจเจกบุคคล

4. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

5. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาผู้ที่มีคุณสมบัติ และเห็นสมควรรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งให้บุคคลนั้นชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า

การคัดเลือกกรรมการ

1. การคัดเลือกกรรมการ ในหน่วยงานนั้น เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยการประชาคม ตามอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกในหน่วยงานนั้น รวมทั้งหมด 9 - 15 คน

2. เลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และความชำนาญเพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุน ภายใต้ระบบประชาธิปไตย โดยประกอบด้วยข้าราชการ นายทหารสัญญาบัตร และชั้นประทวน

3. ให้คณะกรรมการในหน่วยงาน เลือกประธานกรรมการในหน่วยงานนั้น เรียกว่า ประธานอนุกรรมการ

4. ให้ประธานอนุกรรมการดำเนินการคัดเลือกประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และดำเนินการคัดเลือกตามตำแหน่งที่เหมาะสม ประกอบด้วย รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ เภรัณยูภิก ฝ่ายกฎหมายและติดตามหนี้สิน และประชาสัมพันธ์คณะกรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย โดยให้พิจารณาบุคลากรในหน่วยงานตามหน้าที่ของงานประจำ หรือตามความรู้ ความสามารถของสายงาน วิชาการ ดำรงตำแหน่งในงานที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อความเหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ควรให้อยู่ในตำแหน่ง เภรัณยูภิก เพราะมีทักษะทางด้านการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่สารบรรณ หน่วยงานควรพิจารณาให้อยู่ในตำแหน่ง เลขานุการ เพราะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านงานธุรการ และหนังสือราชการ เป็นต้น

การกู้ยืมเงินกองทุน การชำระคืนเงินกู้และอัตราดอกเบี้ย

1. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำไปใช้จ่าย เพื่อประกอบอาชีพที่สุจริตทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น การสร้าง และหรือเพิ่มรายได้ เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

2. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน ลักษณะโครงการจะต้องมีลักษณะที่สามารถดำเนินการได้จริง และสามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้ การชำระเงินต้น และดอกเบี้ย สมาชิกขอกู้เงิน ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท ให้คณะอนุกรรมการฝ่ายเงินกู้และเร่งรัดหนี้สินของกองทุน เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ หากขอเกินสองหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาอนุมัติโดยมีกรรมการกองทุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งที่เข้าประชุมเห็นชอบให้กู้เงินได้ การชำระคืนเงินจะต้องชำระคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไปทุกเดือนและจะต้องชำระคืนให้ครบตามจำนวนเงินกู้และดอกเบี้ย ภายใน 12 เดือน นับจากวันทำสัญญา

4. ให้คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้และเร่งรัดหนี้สินของกองทุนเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

5. สมาชิกที่ขอกู้เงิน ให้เปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน สาขา พิษณุโลก พร้อมทั้งแจ้งเลขที่บัญชีเงินฝากให้แก่คณะกรรมการกองทุนทราบด้วย

6. สมาชิกต้องส่งแบบคำขอกู้เงินให้คณะกรรมการเงินกู้ของกองทุนตามแบบที่กรรมการกองทุนกำหนด

7. ถ้าสมาชิกกู้เงินไปแล้วไม่ส่งคืนตามสัญญา จะต้องเสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือนของเงินที่ค้างชำระจนกว่าจะชำระครบถ้วน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรร

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละสิบห้า
2. เป็นเงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละสิบห้า
3. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ ในอัตราร้อยละสิบ
4. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ในอัตราร้อยละสิบ
5. เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของสมาชิกในอัตราร้อยละห้า
6. เป็นทุนเพื่อสมทบทุน ในอัตราร้อยละสิบ
7. เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ในอัตราร้อยละสิบ
8. เป็นทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของกองทุน ในอัตราร้อยละสิบ
9. เป็นทุนบริหารจัดการและดำเนินงานของกองทุน ในอัตราร้อยละสิบห้า

การจัดทำบัญชีและการประชุมใหญ่สามัญประจำปี

1. กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ เดือนละหนึ่งครั้ง และติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุน และหน่วยงาน ให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้

- 1.1 รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- 1.2 สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

2. คณะกรรมการกองทุน จะตรวจสอบบัญชีของกองทุนในหน่วยงาน และรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกหกเดือนและรอบปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไรขาดทุนและงบดุลในปีบัญชีที่ล่วงมาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

3. คณะกรรมการกองทุน จะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระเพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน และรับรองคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับเลือกใหม่

**ผลการวิเคราะห์คุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของ
คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46**

คุณภาพของรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประเมินครอบคลุม 4 มิติ ตามมาตรฐานการประเมินที่พัฒนาโดย Stefflebeam et al (1981) ได้แก่ 1) อรรถประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสม 4) ความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 7 – 10

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการกองทุนของ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านอรรถประโยชน์

อรรถประโยชน์	$\bar{x}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. กระบวนการบริหารจัดการมีประโยชน์ในการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46	4.80	0.44	มากที่สุด
2. กระบวนการบริหารจัดการง่ายต่อการประสานงาน ควบคุม	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กระบวนการบริหารจัดการช่วยให้การติดตามโครงการง่ายขึ้น	4.20	0.83	มาก
4. กระบวนการบริหารจัดการช่วยให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน	4.00	0.70	มาก
5. กระบวนการบริหารจัดการมีผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น	5.00	0.00	มากที่สุด
6. กระบวนการบริหารจัดการง่ายต่อการสั่งการ หรือติดตาม หนังสือ	4.20	0.44	มาก
7. มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง	5.00	0.00	มากที่สุด
8. กระบวนการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การประชุม	5.00	0.00	มากที่สุด
9. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของกรรมการตามลำดับชั้น	4.20	0.83	มาก
รวม	4.60	0.09	มากที่สุด

ตาราง 8 พบว่า คุณภาพของกระบวนการจัดการกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านอรรถประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดคือ กระบวนการ
บริหารจัดการง่ายต่อการประสานงาน ควบคุม กระบวนการบริหารจัดการมีผู้บังคับบัญชา
ตามลำดับชั้น มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง และกระบวนการบริหารจัดการ
ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชุม

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการกองทุนของ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเป็นไปได้

ความเป็นไปได้	$\bar{x}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. กระบวนการบริหารจัดการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชุมชน ทหาร	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กรรมการที่เป็นผู้บังคับบัญชาสามารถช่วยในการควบคุมสมาชิกที่ อยู่ในหน่วยงาน	4.20	0.44	มาก
3. กระบวนการบริหารจัดการทำให้สมาชิกทุกคนสามารถรับทราบ ข่าวสารได้ดีขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เป็นการประชาสัมพันธ์ และประสานงาน กับกลุ่มสมาชิกง่ายขึ้น	4.40	0.54	มาก
5. ผลการดำเนินงานมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุก ขั้นตอน	3.80	0.44	มาก
6. การบริหารจัดการสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก	3.80	0.44	มาก
รวม	4.36	0.13	มาก

ตาราง 9 พบว่า คุณภาพของกระบวนการจัดการกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดคือ กระบวนการบริหาร
จัดการ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชุมชนทหาร และกระบวนการบริหารจัดการทำให้สมาชิก
ทุกคน สามารถรับทราบข่าวสารได้ดีขึ้น

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการกองทุนของ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเหมาะสม

ความเหมาะสม	$\bar{x}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. ในการจัดตั้งกองทุนควรดำเนินการในส่วนของหน่วยงานที่ ใกล้เคียงกัน	4.40	0.54	มาก
2. ให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานเป็นกรรมการบริหาร	4.60	0.54	มากที่สุด
3. ให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานมีส่วนพิจารณาเงินกู้ทุกกรณี	4.60	0.54	มากที่สุด
4. ให้สมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถ ตามสายงาน ช่วยงาน แบบบูรณาการ	3.80	0.83	มาก
5. กระบวนการบริหารมีความสอดคล้อง กับ พ.ร.บ.กองทุน หมู่บ้านแห่งชาติ	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.48	0.33	มาก

ตาราง 10 พบว่า คุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดคือ กระบวนการบริหาร มีความ
สอดคล้องกับ พ.ร.บ.กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพของกระบวนการจัดการกองทุนของ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความเหมาะสม

ความถูกต้อง	$\bar{x}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. กระบวนการบริหารจัดการมีความถูกต้อง	4.40	0.54	มาก
2. แต่ละหน่วยงานในกลุ่มที่เป็นสมาชิกสามารถตรวจสอบได้	4.40	0.54	มาก
3. มีการควบคุมบัญชีในหน่วยงาน เป็นขั้นตอนตามลำดับขั้น	4.20	0.44	มาก
4. มีการสรุปผลการบริหารจัดการ อย่างชัดเจน	4.40	0.54	มาก
5. มีความยุติธรรม ในการบริหารจัดการกองทุน	3.60	0.54	มาก
6. กระบวนการบริหารจัดการมีการดำเนินงานตามขั้นตอน	4.80	0.44	มากที่สุด
7. มีการตรวจสอบการบริหารจัดการกองทุน ในหน่วยงานของ สมาชิก	4.80	0.44	มากที่สุด
รวม	4.37	0.21	มาก

ตาราง 11 พบว่า คุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ด้านความถูกต้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดคือ กระบวนการบริหาร
จัดการมีการดำเนินงานตามขั้นตอนและมีการตรวจสอบการบริหารจัดการกองทุน ในหน่วยงานของ
สมาชิก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 ได้สรุปผลการวิจัย นำเสนอเรียงลำดับตามขั้นตอนดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46
2. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น น่าจะต้องเป็นกระบวนการบริหารจัดการบนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการ และควรยึดหลักธรรมาภิบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหา

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกองทุนหมู่บ้าน

แหล่งข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ปี พ.ศ.2548 จำนวนสมาชิกทั้งหมด 3 กองทุน มีจำนวน 466 คน และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 326 คน โดยศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 บน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สร้างขึ้นตามวิธีของลิเคอร์ท ชนิด 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เก็บรวบรวมข้อมูลโดย ได้ทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการทำวิจัย โดยนำเรียนผู้บังคับการกองบิน 46 และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ทั้ง 3 กองทุน แล้วจึงส่งแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 350 ชุด และนำแบบสอบถามที่เก็บคืน มาเรียบเรียงและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ได้จำนวนทั้งหมด 333 ชุด คิดเป็น 95.14 % เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด

วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 พัฒนาการกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นจากวิจัยในระยะที่ 1 จะทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ ประกอบกับผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ทั้ง 3 กองทุน คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด นำมาสังเคราะห์ และยกร่างกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บนพื้นฐานของทฤษฎีการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล เพื่อกำหนดรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ หรือมีประสบการณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

แหล่งข้อมูลได้จาก ข้อมูลเบื้องต้นระยะที่ 1 และ ทฤษฎี จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3 กองทุน จำนวน 20 คน และประเมินคุณภาพของพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยแบบประเมินคุณภาพชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล นำผลสรุปจากการทำวิจัยในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ โดยแบบสังเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกในแต่ละกองทุน เพื่อหาข้อสรุป และเป็นข้อมูลในการยกร่างเป็นกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา ดำเนินการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพชุมชน

สรุป

1. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

กองบิน 46 ในส่วนของบ้านพักอาศัย แบ่งออกเป็น 4 เขต โดยเขต 1 เป็นบ้านพักนายทหารชั้นสัญญาบัตร ส่วนเขตอื่นๆ เป็นของชั้นประทวน ตามแนวยาวของถนนที่คู่ขนานกับทางวิ่ง (Run Way) มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 มีการจัดตั้งโดย การจัดแบ่งกลุ่มตามเขตบ้านพักอาศัยข้าราชการ จำนวน 3 กองทุน โดยไม่มีการประชาสัมพันธ์ และการสมัครเป็นสมาชิก เนื่องจากกองทุนได้ก่อตั้งในเวลาอันรวดเร็ว การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านจึงเป็นลักษณะการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาตามความเหมาะสม จึงทำให้การบริหารจัดการกองทุนเกิดปัญหา เมื่อนำหลักธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแยกเป็นดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม

ในการวางระเบียบต่าง ๆ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 มีการกำหนดไว้เป็นระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งจะอยู่ในกรอบของพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ พ.ศ. 2544 พบว่า ได้นำหลักนิติธรรมมาใช้ คือ การที่สมาชิกขอกู้เงินได้รับการยินยอมจากครอบครัว, ข้อบังคับในการกำหนดดอกเบี้ยเงินกู้, มีการกำหนดเวลาหรือแจ้งเตือนเวลาในการชำระหนี้, มีการประชาสัมพันธ์ในการคัดเลือกคณะกรรมการ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ส่วนใหญ่จะรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบการบริหารจัดการกองทุนเป็นอย่างดี ซึ่งในบริหารจัดการได้นำหลักคุณธรรมมาประกอบในการพิจารณาต่างๆ เป็นการพัฒนาให้ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย มีความยินดีในการทำงาน ประกอบกับการที่สมาชิกส่วนใหญ่จะรู้จักกัน ดังนั้น ในการพิจารณา การอนุมัติเงินกู้ให้แต่ละบุคคลส่วนใหญ่แล้วพิจารณาอย่างเป็นธรรม เนื่องจากเงินมีจำนวนจำกัด ตามจำนวนเงินที่มี อาจมีไม่พอสำหรับ

สมาชิกที่มีความประสงค์กู้เงิน บางส่วนอาจมีการล่าเอียงเพราะเห็นแก่ความสนทนมนเป็นการส่วนตัว

1.3 ด้านหลักความคุ้มค่า

ความคุ้มค่าในการทำงานของคณะกรรมการที่มีคุณภาพ คณะกรรมการมีการมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับความสามารถ ทำให้การปฏิบัติงานไม่คุ้มค่า คือ กรรมการไม่มีความสามารถทางด้านบัญชี ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเท่าที่ควร การตรวจสอบบัญชี จึงทำให้สมาชิกไม่มั่นใจต่อการทำหน้าที่ ตลอดจนการนำเงินไปใช้ไม่ตามวัตถุประสงค์ เนื่องจาก สมาชิกบางท่านที่กู้เงิน นำเงินใช้หนี้นอกระบบ

1.4 ด้านหลักความโปร่งใส

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีจัดระบบการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และไม่มีมีการประกาศ เปิดเผยให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในวิธีการและขั้นตอนการทำงาน ไม่ได้มีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติงาน ทำให้สมาชิกไม่สามารถรับทราบการดำเนินงานของคณะกรรมการ เพราะไม่มีที่ตั้งกองทุนที่เป็นจุดศูนย์รวม เพื่อติดประกาศให้สมาชิกรับทราบข่าวสารได้ทั่วถึง

1.5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการของโครงการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในด้านการประชุมของสมาชิกมีความสนใจน้อย ไม่ให้ความสำคัญกับการประชุม ในส่วนคณะกรรมการบริหารจัดการ มีปัญหาด้านจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ โดยจะมีเหตุผล คือ การมีงานประจำและมีภารกิจมาก ไม่มีเวลา แสดงถึงการที่กรรมการบางส่วนไม่ให้ความสำคัญขาดความรู้และระเบียบของกองทุน ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนให้สัมฤทธิ์ผลได้

1.6 ด้านหลักความรับผิดชอบ

เป็นกระบวนการทำงานที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ความสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีบางส่วนที่ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ บางตำแหน่งต้องไขว่คว้าจากผู้พักอาศัย เขต 1 ไปบริหารในเขต 4 ซึ่งเป็นการยุ่งยากในการประสานงาน ติดตาม ควบคุมต่อสมาชิก กรรมการบางท่านยังไม่รู้จักสมาชิก เพราะบ้านพักอาศัยอยู่คนละเขต เช่น การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้านประชาสัมพันธ์ ทำให้การกระจายข้อมูลข่าวสาร ไปไม่ทั่วถึง เพราะสมาชิกบางคนไม่ได้เข้าร่วมประชุม

จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการของ คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วม จากสมาชิกขาดในการประชุม ไม่ใส่ใจ ทำให้สมาชิกขาดการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุน ไม่เข้าใจระเบียบต่าง ๆ ของกองทุนที่คณะกรรมการกองทุนได้จัดวางไว้ในส่วนของคณะกรรมการกองทุนไม่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประชุม ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่มอบหมายให้อย่างจริงจัง ขาดความรับผิดชอบหน้าที่ เป็นเพราะความไม่ถนัดในหน้าที่ ไม่มีการกระตุ้นเตือน หรือติดตามโครงการ สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เพราะสมาชิกกู้เงินไปใช้ไม่ตามวัตถุประสงค์ ตามโครงการที่วางแผนไว้ และความคั่งค้างของเงินที่กู้ การไม่มีรายได้จากการกู้เงิน จากสภาพโดยทั่วไปทำให้การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในเขตบ้านพักอาศัยไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้บังคับบัญชาไม่สามารถสั่งการได้ ทำให้สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ ไม่สามารถประสานงาน และควบคุมได้ทั่วถึง

2. กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนดังกล่าว ควรนำไปสู่แนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

1. การก่อตั้งกองทุนหมู่บ้าน เป็นการจัดกลุ่มกองทุนในส่วนของหน่วยงานที่มีบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสะดวกต่อการประสานงาน ควบคุมการบริหารจัดการ โดยให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นที่ตั้งทำการของกองทุนนั้น

2. การเป็นสมาชิก เป็นข้าราชการที่สังกัดหน่วยนั้น และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบ้านพักอาศัย ในกองบิน 46 อย่างน้อย 1 ปี

3. การคัดเลือกกรรมการ ให้หน่วยงานนั้น เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยการประชาคม ตามอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกในหน่วยงานนั้น โดยประกอบด้วยข้าราชการ นายทหารสัญญาบัตร และชั้นประทวน เพื่อให้สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติ หรือสั่งการในหน่วยงานเดียวกัน เช่น การมีส่วนร่วมในการประชุมตามวาระ การพิจารณาในการกู้ยืม การติดตามโครงการ หรือการติดตามหนี้สิน

4. ให้คณะกรรมการในหน่วยงาน เลือกประธานกรรมการในหน่วยงานนั้น เรียกว่า ประธานอนุกรรมการ เพื่อการติดต่อ ประสานงาน ในหน่วยงานนั้นอีกส่วนหนึ่ง

5. ให้ประธานอนุกรรมการดำเนินการคัดเลือกประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และดำเนินการคัดเลือกตามตำแหน่งที่เหมาะสม เช่น รองประธานกรรมการ เภรียญิก และเลขานุการ เป็นต้น

หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุน

1. ให้พิจารณาบุคลากรในหน่วยงานตามหน้าที่ของงานประจำ หรือตามความรู้ ความสามารถของสายงานวิชาการ ดำรงตำแหน่งในงานที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อความเหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ควรให้อยู่ในตำแหน่ง เหนือญก เพราะมีทักษะทางด้านการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่สารบรรณ หน่วยงานควรพิจารณาให้อยู่ในตำแหน่ง เลขานุการ เพราะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านงานธุรการ และหนังสือราชการ เป็นต้น

2. ให้ประธานอนุกรรมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาการกู้ยืมเงินในหน่วยงานของตนเองก่อนนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนพิจารณา และอนุมัติ

3. ดำเนินการติดตามโครงการ ติดตามการชำระหนี้สิน ในหน่วยงานนั้น เพื่อดำเนินการนำเงินคืนให้กับกองทุนหมู่บ้าน

4. ดำเนินการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ให้กับประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนทราบ และติดตามประกาศให้แก่สมาชิกทราบ ในหน่วยงาน เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารจัดการ หรือมีข้อสงสัยก็สามารถติดต่อสอบถามได้

5. เป็นการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงานนั้น ให้กับสมาชิก ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานให้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึงกัน

ดังนั้น แนวทางการกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 มีการจัดตั้งกองทุนตามหน่วยงานที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน จะส่งผลทำให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ที่อยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารและหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

ในกระบวนการบริหารจัดการกองทุนที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดระเบียบต่างๆ ที่ถูกต้องเป็นธรรม การรวมผลในหน่วยงานทุกวันเป็นการเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะได้ทุกเรื่อง ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารจัดการกองทุน การที่ในหน่วยงานมีกรรมการ ทำให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาการกู้ยืมเงินในหน่วยงานของตนเองก่อนนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนพิจารณา และอนุมัติ ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันย่อมรู้จักศักยภาพ ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละท่านเป็นอย่างดี ความยุติธรรมย่อมมีให้กับสมาชิก

ในการจัดหน่วยของหน่วยงาน มีเจ้าหน้าที่ทุกสายงาน จึงเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดความคุ้มค่า โดยการดำรงตำแหน่งในงานกระบวนการบริหารจัดการเพื่อความเหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ควรให้อยู่ในตำแหน่ง เหนือญก เพราะมีทักษะทางด้านการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่สารบรรณ หน่วยงานควรพิจารณาให้อยู่ในตำแหน่ง เลขานุการ เพราะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านงานธุรการ และหนังสือราชการ เป็นต้น มาช่วยในการดำเนินงานตามหน้าที่ต่างๆ ทำให้เกิดความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

การดำเนินการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ให้กับประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนทราบ และติดตามประกาศให้แก่สมาชิกทราบ ในหน่วยงาน เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารจัดการ หรือมีข้อสงสัยก็สามารถติดต่อสอบถามได้ และประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงานนั้น ให้กับสมาชิก ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานให้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึงกัน

การคัดเลือกกรรมการ ให้หน่วยงานนั้น เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยการประชาคม ตามอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกในหน่วยงานนั้น โดยประกอบด้วย ข้าราชการ นายทหารสัญญาบัตร และชั้นประทวน เพื่อให้สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติ หรือสั่งการในหน่วยงานเดียวกัน เช่น การมีส่วนร่วมในการประชุมตามวาระเป็นการขอความร่วมมือจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง สมาชิกมีความเกรงใจมากขึ้น

กรรมกรที่เกิดจากการเลือกตั้งในหน่วยงาน สมาชิกย่อมรู้ดี ถึงความรับผิดชอบ ความประพฤตินี้ที่เหมาะสมจากการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงเป็นความรับผิดชอบงานอีกหน้าที่หนึ่ง ซึ่งมีการตรวจสอบ และ บังคับภายในระบบการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น เช่น ดำเนินการติดตามโครงการ ติดตามการชำระหนี้สิน ในหน่วยงานนั้น เพื่อดำเนินการนำเงินคืนให้กับกองทุนหมู่บ้าน ทำให้กระบวนการต่าง ๆ ย่อมเป็นไปตามขั้นตอนที่เกิดจากความรับผิดชอบโดยหน้าที่ ที่จำเป็นต้องปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

กระบวนการ บริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

ด้านอรรถประโยชน์ กระบวนการบริหารจัดการง่ายต่อการประสานงานควบคุม เพราะการมีผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จะทำให้การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง กระบวนการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อผู้มีความร่วมมือในการประชุม อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเป็นไปได้ กระบวนการบริหารจัดการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชุมชนทหาร กระบวนการบริหารจัดการทำให้สมาชิกทุกคน สามารถรับทราบข่าวสารได้ดี ขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความถูกต้องเหมาะสมในกระบวนการบริหารจัดการโดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอน มีการตรวจสอบการบริหารจัดการกองทุน ในหน่วยงานของสมาชิก อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเหมาะสม กระบวนการบริหารมีความสอดคล้อง กับ พ.ร.บ.กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพและปัญหากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

จากผลการวิจัยพบว่าในกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 นั้น จำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีการบริหารจัดการมาเป็นแนวทาง และอยู่บนพื้นฐานหลักธรรมาภิบาล จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 มีการจัดตั้งโดย การจัดแบ่งกลุ่มตามเขตบ้านพักอาศัยข้าราชการ จำนวน 4 เขต โดยเขต 1 เป็นบ้านพักของข้าราชการนายทหารชั้นสัญญาบัตร เนื่องจากกองทุนได้ก่อตั้งในเวลาอันรวดเร็ว การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านจึงเป็นลักษณะการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาตามความเหมาะสม เขต 2, 3 และ 4 เป็นบ้านพักของข้าราชการชั้นประทวน ตามแนวยาวของถนนที่คู่ขนานกับทางวิ่ง (Run Way) มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ซึ่งการพักอาศัยของข้าราชการไม่ได้จัดเป็นหน่วยงาน จึงเป็นการอาศัยแบบหลากหลายหน่วยงานร่วมกัน เมื่อดำเนินการบริหารกองทุนหมู่บ้านทำให้เกิดปัญหาบางประการ

1.1 ด้านหลักนิติธรรม

ในการวางระเบียบต่าง ๆ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการกำหนดไว้เป็นระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งจะอยู่ในกรอบของพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เช่น ข้อบังคับในการชำระหนี้, การกำหนดดอกเบี้ยเงินกู้, หลักเกณฑ์การกู้เงิน หรือ มติในที่ประชุมเรื่องต่าง ๆ มีสมาชิกบางส่วนที่ไม่มีส่วนร่วมในการประชุม จึงไม่ทราบมติในที่ประชุม ประกอบการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกรรมการไม่ทั่วถึง ซึ่งขัดแย้งกับการวิจัยของ สุกิตติ ชัดติยะ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับและการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ และมีสิทธิเสรีภาพ ในการเสนอความคิดเห็นซึ่งเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานของชุมชน

1.2 ด้านหลักคุณธรรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ส่วนใหญ่จะรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบการบริหารจัดการกองทุนเป็นอย่างดี มีความยินดีในการทำงาน ประกอบกับการที่สมาชิกส่วนใหญ่จะรู้จักกัน ดังนั้น ในการพิจารณา การอนุมัติเงินกู้ให้แต่ละบุคคลส่วนใหญ่แล้วพิจารณาอย่างเป็นธรรม เนื่องจากเงินมีจำนวนจำกัด ตามจำนวนเงินที่มี อาจมีไม่พอสำหรับสมาชิกที่มีความประสงค์กู้เงิน บางส่วนอาจมีการลำเอียงเพราะเห็นแก่ความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัว

1.3 ด้านหลักความคุ้มค่า

ในด้านคณะกรรมการ เนื่องจากไม่มีการคัดเลือกกรรมการ และไม่มีการพิจารณาแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกเกี่ยวกับ การคัดเลือกและการมอบหมายงาน มีการมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับความสามารถ ทำให้การปฏิบัติงานไม่คุ้มค่า เกิดความเบื่อหน่าย

ในงานที่ได้รับมอบหมาย ประกอบกับประสบการณ์มีน้อย ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาในการมอบหมายหน้าที่ตามความเหมาะสม และควรมีการศึกษาดูงานตามกองทุนที่มีความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สายวสันต์ จันทร์ตา (2542 : 30 - 31) กล่าวว่า การศึกษาดูงานนอกสถานที่คือการนำบุคลากรออกไปดูงาน ดูกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบว่าข้อดีมีอะไรบ้าง ข้อเสียมีอะไรบ้าง ภาวะการณ์อย่างไรจะแก้ไขอย่างไร

สมาชิกที่กู้เงิน มีการนำเงินไปใช้หนี้นอกระบบ ไม่มีการดำเนินงานตามโครงการที่กำหนดไว้ ทำให้ไม่มีการลงทุน ไม่เกิดผลกำไร เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ มีสมาชิกประมาณ 20 % ที่ไม่สามารถหาเงินมาชำระได้ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาใหญ่สำหรับคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุน สอดคล้องกับการวิจัยของ สุทธิ ชัดดียะ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า มีปัญหาหนี้ค้างชำระในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งปัญหานี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามธรรมชาติตามปกติของลูกหนี้ทั่วไป

1.4 ด้านหลักความโปร่งใส

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการทำบัญชี รายรับ - รายจ่าย และมีการรายงานให้ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนทหารอากาศ (รองเสนาธิการทหารอากาศ) ทราบทุก 3 เดือน โดยการดำเนินการของเลขานุการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 (ผู้วิจัย) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ชัยเพชร (2546 : 25 - 27) พบว่า สมาชิกพึงพอใจในคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับของสมาชิก มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความเสียสละ ควรมีความรู้เรื่องทางด้านบัญชีและด้านกฎหมาย

ในส่วนกองทัพอากาศได้มีหน่วยตรวจสอบ ปีละอย่างน้อย 1 ครั้ง มีการตรวจสอบจาก สำนักงานปลัดบัญชี ทหารอากาศ และสำนักตรวจบัญชี ทหารอากาศ ดังนั้นในด้านความโปร่งใส จึงสามารถดำเนินการตรวจสอบได้ แต่สมาชิกบางส่วนจะไม่ทราบในส่วนการดำเนินการนี้ เพราะไม่สนใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการเท่าที่ควร

1.5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ในกระบวนการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ได้ให้มีการส่งเสริมในด้านหลักประชาธิปไตย โดยการมีการประชาคม ยอมรับเสียงข้างมาก ดังนั้นขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนจึงต้องมีการประชาคม เพื่อคัดเลือกโดยใช้เสียงข้างมาก แต่การปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย เนื่องจากการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นเรื่องใหม่ คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ และไม่ตรงตามความถนัดของหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในด้านการประชุมของคณะกรรมการบริหารจัดการ จึงมีปัญหาด้านจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ โดยจะมีเหตุผล คือ การมีงานประจำและมีภารกิจมาก ไม่มีเวลา แสดงถึงการที่กรรมการบางส่วนไม่ให้ความสำคัญ ขาดความรู้และระเบียบของกองทุน ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนให้สัมฤทธิ์ผลได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราตี พันธสทา (2546 : 12 - 19) ในการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านนั้น พบปัญหาสำคัญหลายประการ นับตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการคัดเลือก คณะกรรมการ กระบวนการคัดเลือกผู้ผู้ควรดูวัตถุประสงค์การกู้ว่าตรงกับวัตถุประสงค์ใน ระเบียบหรือไม่ การพิจารณาวงเงินกู้ให้สอดคล้องกัน ไม่ควรให้กู้สูงเกินไป ไม่ควรใช้ระบบ อุปถัมภ์ มีความยุติธรรมให้แก่สมาชิกทุกคน คณะกรรมการไม่มีความรู้เรื่องการทำบัญชี คณะกรรมการขาดการทำงานเป็นทีม คณะกรรมการไม่มีการประชุมกับสมาชิก ผลกระทบทำให้ กรรมการปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้สมาชิกไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกองทุน สมาชิกขาดความ สนใจ เพราะกรรมการไม่มีการกระจายข่าวหรือการกระตุ้นเตือน ทำให้สมาชิกไม่ให้ความสำคัญ ต่อการประชุมเช่นเดียวกับกรรมการ ในการประชุมสมาชิกกองทุน มีจำนวนน้อยที่เสนอ ความคิดเห็น ติดตาม ชักถาม เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้าน

1.6 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ในส่วนของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบางส่วนของที่ขาด ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เช่น การมีส่วนร่วมในการประชุม การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมาย

การที่กรรมการขาดความรับผิดชอบจะเป็นปัญหาเล็กน้อย แต่มีผลต่อ การบริหารจัดการกองทุนหลายด้าน เช่น

ประธานกองทุนไม่มีการขับเคลื่อนในการดำเนินงาน จะส่งผลทำให้ การทำงานเป็นทีมนั้นขาดประสิทธิภาพ ไม่ได้ตามวัตถุประสงค์

ด้านประชาสัมพันธ์ ทำให้การกระจายข้อมูลข่าวสาร ไปไม่ถึงถึง สมาชิก บางคนไม่ได้เข้าร่วมประชุม ทำให้ไม่ทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ด้านการติดตามโครงการและเร่งรัดหนี้สิน กรรมการที่มีหน้าที่ติดตาม โครงการของสมาชิกขาดการปฏิบัติหน้าที่ ถึงแม้ว่าจะเป็นปัญหาเล็กน้อย แต่ส่งผลทำให้สมาชิก ที่กู้เงิน นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

การเร่งรัดหนี้สิน หากไม่มีการกระตุ้นเตือนในการชำระเงิน อาจส่งผลทำให้ เกิดภาวะหนี้สูญ หรือเกิดเป็นปัญหาทำให้กรรมการทุกฝ่าย ต้องตั้งกฎ ระเบียบ หรือมีกลยุทธ์ ในการป้องกันปัญหาหนี้สูญ

ในส่วนสมาชิกกองทุน ชาติความรับผิดชอบต่อการเป็นสมาชิกที่ดี ไม่เข้าร่วมประชุม จะทำให้ขาดการรับทราบข้อมูลข่าวสาร ขาดการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย บางรายขาดความรับผิดชอบในการชำระหนี้ ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด

จากการวิจัยพบว่า ในกระบวนการบริหารจัดการมีหลายขั้นตอนที่ต้องนำระบบการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ และปฏิบัติเป็นรูปธรรม ตามทฤษฎีการบริหารซึ่ง ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2546 : 34 - 35) และหลักธรรมาภิบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ร่าง) ฉบับที่ 10 (2549 : 4) ได้กล่าวไว้ เพื่อนำกระบวนการบริหารจัดการกองทุนไปสู่เป้าหมายความสำเร็จอย่างแท้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด

2. กระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนา อาทิ การเสริมสร้างความเติบโตทางกระบวนการบริหารจัดการกองทุน การพัฒนาความรู้ เสริมสร้างประสบการณ์ การสร้างความเป็นธรรมให้กับสมาชิก เป็นต้น ระบบบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความเป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และยึดมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงาม และโปร่งใส ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ร่าง) ฉบับที่ 10 (2549 : 4) ว่า ควรยึดหลักการสำคัญ 6 ประการในการบริหารจัดการองค์ต่างๆ ซึ่งนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนได้นำโครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นการแก้ปัญหาในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และให้อยู่พื้นฐานหลักธรรมาภิบาลในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 มีแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ดังนี้

การก่อตั้งกองทุนหมู่บ้าน เป็นการจัดกลุ่มกองทุนในส่วนของหน่วยงานที่มีบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสะดวกต่อการประสานงาน ควบคุมการบริหารจัดการ โดยให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นที่ตั้งทำการของกองทุนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการบริหารของ ดิน ปรัชญพฤทธิ (2545 : 100)

การเป็นสมาชิก เป็นข้าราชการที่สังกัดหน่วยนั้น และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบ้านพักอาศัย ในกองบิน 46 อย่างน้อย 1 ปี

การคัดเลือกกรรมการ ให้นำหน่วยงานนั้น เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยการประชาคม ตามอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกในหน่วยงานนั้น โดยประกอบด้วย ข้าราชการ นายทหารสัญญาบัตร และชั้นประทวน เพื่อให้สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติ หรือสั่งการในหน่วยงานเดียวกัน เช่น การมีส่วนร่วมในการประชุมตามวาระ การพิจารณาในการกู้ยืม การติดตามโครงการ หรือการติดตามหนี้สิน โดยให้พิจารณาบุคลากรในหน่วยงานตามหน้าที่ของงานประจำ หรือตามความรู้ ความสามารถของสายงานวิชาการ ดำรงตำแหน่งในงานที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อความเหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ควรให้อยู่ในตำแหน่ง เภรียญิก เพราะมีทักษะทางด้านการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่สารบรรณ หน่วยงานควรพิจารณาให้อยู่ในตำแหน่ง เลขานุการ เพราะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านงานธุรการ และหนังสือราชการ เป็นต้น

ให้คณะกรรมการในหน่วยงานเลือก ประธานอนุกรรมการ เพื่อการติดต่อประสานงาน ดำเนินการคัดเลือกประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และดำเนินการคัดเลือกตามตำแหน่งที่เหมาะสม เช่น รองประธาน กรรมการ เภรียญิก และเลขานุการ เป็นต้น

การดำเนินการตามแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 ตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม เป็นหลักที่ถือเป็นกฎกติกา ในกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดระเบียบต่างๆ ที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิก การที่สมาชิกในหน่วยงานมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ทำให้เกิดความถูกต้อง ความเป็นธรรมโดยรวม กระบวนการยุติธรรมที่ดีมีความเป็นธรรมและมีความชัดเจนมีระบบการลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบังคับใช้ที่คำนึงถึงสิทธิของสมาชิก จะช่วยควบคุมการกระบวนการบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปอย่างชอบธรรม และจะเกิดผลในทางตรงกันข้าม หากกระบวนการยุติธรรมอ่อนแอ

2.2 หลักคุณธรรม เป็นการพัฒนาและยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการและสมาชิกพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย การบริหารจัดการที่ดีการกระบวนการบริหารจัดการกองทุนเป็นการบริหารที่ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ แต่ต้องให้ความสำคัญกับการดำรงรักษาไว้ซึ่งหลักการอันถูกต้อง การยึดถือระบบคุณธรรม คุณค่าและความดีงามทั้งหลาย ทั้งนี้ เพราะระบบคุณค่าและค่านิยมต่าง ๆ ในระบบราชการจะเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของคณะกรรมการ และชี้แนววิธีการให้บริการกับสมาชิกด้วย เช่น การอนุมัติเงินกู้ให้แก่บุคคลส่วนใหญ่แล้วพิจารณาอย่างเป็นธรรม เนื่องจากเงินมีจำนวนจำกัด ตามจำนวนเงินที่มี อาจมีไม่พอสำหรับสมาชิกที่มีความประสงค์กู้เงิน บางส่วนอาจมีการล่าเอียงเพราะเห็นแก่

ความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว ในหน่วยงานควรให้ประธานคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาการกู้ยืมเงินในหน่วยงานของตนเองก่อนนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนพิจารณา และอนุมัติ

2.3 หลักความคุ้มค่า การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ โดยยึดถือสมาชิกเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน ดังนั้นคณะกรรมการการกระบวนกรบริหารจัดการกองทุนการกระบวนกรบริหารจัดการกองทุน ซึ่งยังคงฐานะเป็นแกนสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนากองทุน และการให้บริการแก่สมาชิก จึงอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและกลไกการทำงานให้คำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพมากขึ้น มีการวางแผนงานดำเนินงานตามหลักทฤษฎีการบริหาร ในการดำเนินการบริหารจัดการกองทุน ให้พิจารณาบุคลากรในหน่วยงานตามหน้าที่ของงานประจำ หรือตามความรู้ ความสามารถของสายงานวิทยากร ดำรงตำแหน่งในหน้าที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อความเหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ควรให้อยู่ในตำแหน่งเหรียญก เพราะมีทักษะทางด้านการเงินและบัญชีเจ้าหน้าที่สารบรรณ หน่วยงานควรพิจารณาให้อยู่ในตำแหน่ง เลขานุการ เพราะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านงานธุรการ และหนังสือราชการ เป็นต้น

2.4 หลักความโปร่งใส การทำงานที่เปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ จะส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชันและความด้อยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการลดลง ดังนั้น ถ้าจัดระบบการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใสและเปิดเผยให้สมาชิกเข้ามามีรับรู้ในวิธีการและขั้นตอนการทำงาน ได้มีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลการดำเนินงานจะส่งผลให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานและผลของงาน มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องเป็นธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สมาชิกและกองทุนโดยรวมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความมั่นใจว่าคณะกรรมการมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน การดำเนินการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ให้กับประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนทราบ และติดตามประกาศให้แก่สมาชิกทราบ ในหน่วยงาน เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารจัดการ หรือมีข้อสงสัยก็สามารถติดต่อสอบถามได้

2.5 หลักการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกระบวนกรบริหารจัดการกองทุนมาก จากการศึกษา สุทธิ ชัตติยะ (2547:บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการกองทุนมาจากการเลือกของประชาชน ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ และการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ และมีสิทธิเสรีภาพ ในการเสนอความคิดเห็นซึ่งเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานของชุมชน และสอดคล้องกับหลักการของนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่มุ่งหวังให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนกร

ดำเนินการของโครงการ รวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการมีส่วนร่วม การบริหาร และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยมีการแสดงทัศนะต่อการดำเนินการงาน ซึ่ง การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารจัดการกองทุน สอดคล้องกับ สุทัศน์ เงินหมื่น และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) กล่าวพบว่าการใช้เวทีชาวบ้านเป็นจุดตั้งต้นดำเนินการ กองทุนหมู่บ้านเป็นวิธีที่ดีและเป็นจุดเด่นของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ เพื่อให้ คณะกรรมการนำไปประกอบการตัดสินใจระดับนโยบายการให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมถึงลดจนควบคุมการดำเนินงาน ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความเห็นซึ่งกันและกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก ซึ่งเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างความสามัคคีในกองทุน ในขณะที่เดียวกันจะก่อให้เกิดกระบวนการ ติดตามตรวจสอบและการดำเนินงานของคณะกรรมการให้ดำเนินงานที่รับผิดชอบมากขึ้น การคัดเลือกกรรมการ ในหน่วยงานนั้น โดยประกอบด้วยข้าราชการ นายทหารสัญญาบัตร และ ช่างประทวน จะทำให้สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติ หรือสั่งการในหน่วยงานเดียวกัน ทำให้สมาชิก มีส่วนร่วมจำนวนมากขึ้น

2.6 หลักความสำนึกรับผิดชอบ เป็นกระบวนการทำงานที่จะช่วยเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ สมชาติ กิจยรรยง (2543 : 49) กล่าวถึง แนวทางการบริหารงาน หรือทำงานเป็นทีมสรุปได้ดังนี้คือมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ปฏิบัติงานไปแนวทางเดียวกันเพื่อประสิทธิภาพของงานที่ดี คือความสำนึกรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติงาน ซึ่งคณะกรรมการกระบวนการบริหารจัดการกองทุนการกระบวนการบริหารจัดการ กองทุน ควรจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทุกคน เป็นเจ้าของร่วมกัน การปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยให้ เกิดการรับผิดชอบ การทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง การมีวางแผนการติดตามประเมินผล การทำงาน เนื่องจากคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนการกระบวนการบริหารจัดการ กองทุน เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงหรือเพื่อนร่วมงาน ต้องมีความรับผิดชอบต่ออำนาจหน้าที่ใน การบริหารและการเงิน การบังคับให้เกิดความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้จะเป็นการ ตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของกรรมการให้รับผิดชอบต่อภารกิจ ต่อหน้าที่ กระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลดีผลเสียจาก การกระทำของตนเอง สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2545 : 194-195) ได้อธิบายไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารกลุ่มที่เน้นความมีประสิทธิภาพ คือ ทฤษฎีที่เชื่อว่าองค์การที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการกำหนดหลักการและหน้าที่การบริหารไว้ชัดเจน เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานมี ความครอบคลุมหน้าที่ที่สำคัญทั้งหมดได้

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามหลักธรรมาภิบาล จะช่วยให้เกิด การบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนจะช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลัง ดำเนินการหรือวางแผนดำเนินการพัฒนาในอนาคต

3. การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46

ในการจัดตั้งกองทุนโดยการดำเนินการจัดกลุ่มในส่วนของหน่วยงานที่ใกล้เคียงกันและประเมินคุณภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ด้านอรรถประโยชน์ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง จึงสะดวกต่อการประสานงานและการควบคุม สามารถเผยแพร่ ข่าวสารได้ อย่างรวดเร็ว และทั่วถึง ในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรม สามารถกระตุ้นเตือนให้มีความร่วมมือได้ในหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวทางการทำงานเป็นที่มาของ สมคิด อิศระวัฒน์ (2006 : online) กล่าวว่า สมาชิกทุกคนนั้น จะต้องมีการคิดร่วมกันว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร มีการแบ่งหน้าที่ มีการรับทราบภาระหน้าที่ของ คนทุกคน

3.2 ด้านความเป็นไปได้ ในส่วนของกองบิน 46 สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพราะมีการจัดหน่วยราชการที่มีพื้นที่อยู่ติดกัน และทำให้สมาชิกได้รับข่าวสารได้ดีขึ้น เนื่องจาก เป็นสถานที่ทำงานประจำ

3.3 ด้านความถูกต้อง กระบวนการเป็นไปตามขั้นตอน มีการประชาสัมพันธ์ สมาชิก ในหน่วยงานมีส่วนร่วม และรับรู้ สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใน หน่วยงานเดียวกัน เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของกรรมการตามลำดับชั้น เป็นการประชาสัมพันธ์ และประสานงาน กับกลุ่มสมาชิกง่ายขึ้น ทำให้สมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถ ตามสายงาน ช่วยงานแบบบูรณาการ โดยสมาชิกสามารถตรวจสอบการบริหาร จัดการกองทุน ในหน่วยงาน ผลการดำเนินงานมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

3.4 ด้านความเหมาะสมของกระบวนการบริหารจัดการอยู่ในกรอบของ พ.ร.บ. กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ การจัดหน่วยเป็น หมวด หมู่ การบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับชั้น และมีเจ้าหน้าที่ทุกสายงาน เช่น การเงิน ตุรกร เป็นต้น การให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานเป็น กรรมการบริหารกรรมการที่เป็นผู้บังคับบัญชาสามารถช่วยในการควบคุมสมาชิกที่อยู่ใน หน่วยงานได้ โดยให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานมีส่วนพิจารณาเงินกู้ทุกกรณี เพราะ ผู้บังคับบัญชาโดยตรงย่อมรู้ดีกว่า ผู้ที่อยู่ต่างหน่วยงาน จึงเป็นการง่ายต่อการสั่งการ หรือ ติดตามหนี้สิน สามารถช่วยกระตุ้นให้มีความร่วมมือในการประชุม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า การดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทหารอากาศ กองบิน 46 ประสบกับปัญหาหลายด้าน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดตั้งกองทุน จากการศึกษาที่ไม่มีการประชาคม และดำเนินการจัดตั้งกองทุนใน ส่วนของบ้านพัก ทำให้ไม่สามารถประสานงาน ควบคุมได้ดีเท่าที่ควร จึงควรดำเนินการในส่วน ของหน่วยงานที่อยู่พื้นที่ใกล้เคียง และใช้หน่วยงานเป็นที่ตั้งกองทุน เพื่อจะเป็นการสะดวก ในด้านประสาน
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการ สมาชิกควรมีส่วนร่วม และในหน่วยงานจำเป็นต้อง มีคณะกรรมการ หากเป็นผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ก็จะทำการมีส่วนร่วม ของสมาชิกมีจำนวนมากขึ้น
3. กรรมการส่วนมากไม่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการกองทุน ควรจะมีการ ศึกษาดูงาน ตามหน่วยงานที่มีความสำเร็จ เพื่อนำมาพัฒนาในกระบวนการบริหารจัดการ กองทุน
4. ในส่วนสมาชิกที่กู้เงินแต่ไม่สามารถนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ กรรมการ ต้องติดตามให้คำแนะนำ กระตุ้นเตือนให้โครงการตามแผน เป็นรูปธรรม
5. ในกรณีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ควรพิจารณาการหักเงินจากรายได้ประจำ

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ในการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตามนโยบายของรัฐบาล มุ่งเน้นถึง ผลสัมฤทธิ์ที่ทำให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการนำเงินไปใช้ตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ แต่มีสมาชิกบางท่าน ที่พยายามในการประกอบอาชีพ แต่ไม่สำเร็จ ตามเป้าหมาย ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46
2. ควรศึกษาปัจจัยในด้านการตลาดของสินค้าที่เกิดจากอาชีพเสริมของข้าราชการ กองบิน 46
3. ควรศึกษาคุณภาพความเป็นอยู่ของข้าราชการในกองบิน 46

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมกำลังพลทหารอากาศ. (2548, 28 มกราคม). คำสั่งกรมกำลังพลทหารอากาศ เรื่องการ
จัดสรรและโอนเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- เจริญ เฉษฐาวีลย์. (2547). การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร : พอดี.
- คณะกรรมการอำนวยการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทัพอากาศ. (2547, 27 ตุลาคม).
คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
กองทัพอากาศ ที่ กท. 0603.4/8828 เรื่อง ขอให้ส่งโครงการหมู่บ้านและชุมชน
เมืองในชุมชนบ้านพักอาศัยของข้าราชการทหารและตำรวจ.
- จู่ระ ประवालพฤกษ์. (2538). การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันราชภัฏ.
- ดารา ทีปะปาล. (2538). การศึกษากับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร :
อมรการพิมพ์.
- ดิน ปรัชญพฤกษ์. (2545). การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2546). ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- _____ . (ม.ป.ป.). ระเบียบวิธีวิจัย. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). งานวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา เต็งศิริวัฒนา. (2542). การพัฒนาบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตภาคพายัพ. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงศธร พิทักษ์กำพล. (2540). เอกสารประกอบการเรียน. การพัฒนาบุคลากรและเทคนิค
การฝึกอบรม. เชียงราย : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- มีชัย สายอร่าม. (2540, พฤศจิกายน - 2541, มีนาคม). "การพัฒนาในมิติสังคมศาสตร์,"
วารสารสีมาจารย์. 12 : 57 - 60.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.
กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ราศี พันสถา. (2546). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาชุมชนวัดศรีโคมคำ
พะเยา. ภาคนิพนธ์ วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา สาขาพัฒนาสังคม
(โครงการพิเศษ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- รัตตัญญู เทียนปฐม,(2540).การทำงานเป็นทีม. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.stov.ac.th/thai/schools/scal/document/Rattunyu3.asp>. [15 ก.ค. 49].
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). การบริหารหลักการทฤษฎีและประเมินทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2545). การทำงานเป็นทีม. (ออนไลน์).แหล่งที่มา : <http://www.stov.ac.th/thai/offices/oce/knowledge/4-46/page/1-4...46.htm/>. [15 ก.ค. 49].
- สมชาติ กิจยรรยง. (2543). การพัฒนาทีมงานบริการ. กรุงเทพมหานคร :
มัลติอินฟอร์เมชัน เทคโนโลยี.
- สายวสันต์ จันทร์ตา. (2542). การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). (ร่าง) แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรินติ้ง
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน.
(2544). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2546). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2546 . กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- สุทธิ ชัดติยะ. (2547). การยอมรับของประชาชนต่อนโยบายการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
และยั่งยืนทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร. รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 10 ของกลุ่มงานออกแบบ และสร้างสรรค์รายการ ส่วนการผลิตรายการ
สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร.
- สุนทร ชัยเพชร. (2546).การศึกษาการบริหารและสภาพปัญหาของกองทุนหมู่บ้าน
กรณีศึกษา บ้านขี้เหล็กหลวง. ภาคนิพนธ์ วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา
สาขาพัฒนาสังคม(โครงการพิเศษ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุทัศน์ เงินหมื่น และคณะ. (2545). กองทุนหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ
- ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเทศบาลตำบลเบตง, (2545). หลักธรรมาภิบาล. (ออนไลน์).
<http://www.betongtown/betong/bgovernance.htm>. [15 ก.ค. 49]
- Stufflebeam, D.L. (1981). **Methodology : Concept, Standards and uses. Educational
Evaluation Methodology : The State of art.** London : The Johns Hopkins
University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ ศธ ๐๕๓๘ / ก ๕๕๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้บังคับการกองบิน ๔๖ กองพลบินที่ ๓ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๔๕๐ ชุด

ด้วย ร.ท.นพดล เหล่ากอ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนารุ่นที่ ๔ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน ๔๖ โดยมี ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลาของ สำเร็จดี เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาจะต้องเข้าเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง

ดังนั้น สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาผู้นี้ได้เข้าเก็บข้อมูลในกองบิน ๔๖ กองพลบินที่ ๓ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ ในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพต ขำวิระ)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๕๕๒๕-๘๕๘๔ ต่อ ๖๒๕ , ๐-๕๕๒๔-๑๖๑๑

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน น.อ. มงคล ตั้งสุวรรณวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ร.ท. นพดล เหล่ากอ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนารุ่นที่ ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน ๔๖ โดยมี ดร.ชนม์ชกรณัฏ วรอินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ถ้ายอง สำเร็จดี เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพต ชำวีระ)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา

โทร//โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ ร้อยตรี สุนิมิต ชุ่มพงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ร.ท. นพดล เหล่ากอ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนารุ่นที่ ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน ๔๖ โดยมี ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง สำเร็จดี เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพดล จำวิระ)

รองอธิการบดี (ฝ่ายวิชาการ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา

โทร โทรสาร ๐ ๕๕๒๔ ๑๗๑๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา
ที่ สบจ. ๑๐๑๓ /๒๕๕๐ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐
เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คร. เอี่ยมพร หลินเจริญ

ด้วย ร.ท. นพดล เหล่ากอ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนารุ่นที่ ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน ๔๖ โดยมี ดร.ชนม์ชกรณ วรรณทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำของ สำเร็จดี เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอลความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา
ที่ สบพ. ๖๐๑๗ /๒๕๕๐ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐
เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุชแก้ว คำสอน

ด้วย ร.ท. นพดล เหล่าถอ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนารุ่นที่ ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง เกรพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน ๔๖ โดยมี ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ถ้ายอง สำเร็จดี เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา
ที่ สบพ. ๖๐๑๗ /๒๕๕๐ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐
เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชุมพล เสมอจันทร์

ด้วย ร.ท. นพดล เหล่ากอ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา รุ่นที่ ๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน ๕๖ โดยมี ดร.ชนนัชกรณัฏ วรอินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลำยอง คำจริงดี เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอลความอนุเคราะห์จากท่านกรุณารวบรวมเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและลงมือทำการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

**แบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารจัดการกองทุน
ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46 (สำหรับสมาชิก)**

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ดังนี้.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2. ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46

3. ข้อมูลของท่านถือเป็นความลับที่จะไม่ได้รับการเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด

4. ในการตอบแบบสอบถามแต่ละข้อโปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับ การปฏิบัติของท่านมากที่สุด

5. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ร.ท. นพดล เหล่ากอ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46					
1.	คณะกรรมการกองทุนได้รับเลือกตั้งมาจากการจัดเวทีประชาคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
2.	มีการกำหนดตำแหน่งของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และฝ่ายตรวจสอบ เป็นต้น และมีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน					
3.	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งติดไว้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน					
4.	ในกองทุนของท่าน คณะกรรมการได้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายงานทุกคน					
5.	สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุนมีความเหมาะสม					
6.	มีความชัดเจนในการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับกรณีที่สมาชิก ไม่ ส่งเงินตามระยะเวลาที่กำหนด					
7.	การพิจารณาเงินกู้เป็นกรณีพิเศษหากมีความสนิทสนมเป็นการส่วนตัว					
8.	คณะกรรมการได้มีการพิจารณาตรวจสอบเอกสารโครงการขอกู้ยืมอย่างละเอียด					

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	สมาชิกเข้าเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบ					
10.	มีการติดตามซักถามผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ					
11.	สมาชิกทุกคนนำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้					
12.	สมาชิกส่วนใหญ่จะกู้เงินตามความจำเป็นที่ใช้จริงและตามกำลังความสามารถที่จะใช้คืนได้					
13.	สมาชิกส่วนใหญ่ยึดมั่นในการรักษาเครดิตของตนเอง					
14.	สมาชิกทุกคนที่ขอกู้เงินได้รับการยินยอมจากครอบครัว					
15.	สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมของกองทุน					
16.	สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุน					
17.	สมาชิกส่วนใหญ่ช่วยกระตุ้นเตือนเพื่อนสมาชิกด้วยกันในการชำระเงินกู้					
18.	สมาชิกส่วนใหญ่ซักถามและตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน					
19.	สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของสมาชิก					
20.	การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามระเบียบที่กำหนดเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมประโยชน์มีความเหมาะสม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทหารอากาศกองบิน 46					
21.	มีการคัดเลือกคณะกรรมการ เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และฝ่ายตรวจสอบ เป็นต้น โดยการประชาคม					
22.	คณะกรรมการทุกคนได้รับมอบหมายงานที่ตรงกับความถนัดของตนเอง					
23.	กองทุนของท่านมีการวางแผนการทำงานล่วงหน้าทุกเรื่องและชัดเจน					
24.	ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนมีความเหมาะสม					
25.	มีการแจ้งเตือนให้สมาชิกทราบล่วงหน้าทุกครั้งก่อนถึงกำหนดเวลานัดหมาย					
26.	ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนอยู่เป็นประจำ					
27.	ท่านมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบของกองทุนเป็นอย่างดี					
28.	ท่านคิดว่า การกู้เงินนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้					
29.	คณะกรรมการวางแผนการปฏิบัติงานให้ทันตามกำหนดเวลาและเป็นปัจจุบัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ผลการพิจารณาแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการตรวจเครื่องมือวิจัย						สรุป
		1	2	3	4	5	IOC	
	ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ กองทุน							
1	มีการกำหนดตำแหน่งของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และ ฝ่ายตรวจสอบ เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
2	มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งไว้ อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
3	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการแต่ละตำแหน่งติดไว้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
4	กองทุนของท่านมีการมอบหมายงานให้คณะกรรมการได้ ทำทุกคน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้
5	การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรม ประโยชน์มีความเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้
6	มีความชัดเจนในการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับกรณี สมาชิก ไม่ ส่งเงินตามระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
7	การพิจารณาเงินกู้เป็นกรณีพิเศษหากมีความสนิทสนม เป็นการส่วนตัว	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
8	คณะกรรมการได้มีการพิจารณาตรวจสอบเอกสาร โครงการขอกู้ยืมอย่างละเอียด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
9	สมาชิกเข้าเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบ	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้
10	มีการติดตามซักถามผลการดำเนินงาน ปัญหาและ อุปสรรคของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
11	สมาชิกทุกคนนำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
12	สมาชิกส่วนใหญ่จะกู้เงินตามความจำเป็นที่แท้จริงและ ตามกำลังความสามารถที่จะใช้คืนได้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้
13	สมาชิกส่วนใหญ่ยึดมั่นในการรักษาเครดิตของตนเอง	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้
14	สมาชิกทุกคนที่ขอกู้เงินได้รับการยินยอมจากครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช้

ข้อ	ข้อความ	ผลการตรวจเครื่องมือวิจัย						
		1	2	3	4	5	IOC	สรุป
15	สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมของกองทุน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
16	สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
17	สมาชิกส่วนใหญ่ช่วยกระตุ้นเตือนเพื่อนสมาชิกด้วยกันในการชำระเงินกู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
18	สมาชิกส่วนใหญ่ซักถามและตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
19	สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของสมาชิก	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
20	สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าระเบียบข้อบังคับของกองทุนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
21	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และฝ่ายตรวจสอบ เป็นต้น โดยการประชาคม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
22	คณะกรรมการทุกคนได้รับมอบหมายงานที่ตรงกับความสามารถของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
23	กองทุนของท่านมีการวางแผนการทำงานล่วงหน้าทุกเรื่องและชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
24	ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
25	มีการแจ้งเตือนให้สมาชิกทราบล่วงหน้าทุกครั้งก่อนถึงกำหนดเวลานัดหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
26	ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนอยู่เป็นประจำ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
27	ท่านมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับระเบียบของกองทุน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
28	ท่านคิดว่าการใช้เงินนำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่
29	คณะกรรมการวางแผนการปฏิบัติงานให้ทันตามกำหนดเวลาและเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ใช่

ภาคผนวก จ

รายชื่อกรรมการที่ให้สัมภาษณ์

รายชื่อคณะกรรมการที่ให้การสัมภาษณ์

1. น.ท. บุญเสริม ศรีโสภา ประจำกองบิน 46 และ รองประธานกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มที่ 3
2. น.ท. บุญเกิด คงคล้าย หัวหน้าแผนกสวัสดิการ และกรรมการ กลุ่มที่ 1
3. น.ท. สุพล ทองเหลา หัวหน้าแผนกสื่อสาร และ รองประธานกองทุน กลุ่มที่ 1
4. น.ต. วิทยา สุเมธลักษณ์ หัวหน้าฝ่ายข่าวอากาศ และ กรรมการ กลุ่มที่ 1
5. น.ต. สุธิรา เล็กแจ่ง หัวหน้าฝ่ายจัดดำเนินงาน และ กรรมการ กลุ่มที่ 1
6. น.ต. อำนวย หิรัญนาค นายทหารการเงิน กองบิน 46 และ เหมัญญิก กลุ่มที่ 2
7. น.ต. ธานี ชันแก้ว รองหัวหน้าแผนกสวัสดิการ และกรรมการ กลุ่มที่ 1
8. น.ต. สามารถ ราชภูธร นายทหารการเงิน กองบิน 46 และ เหมัญญิก กลุ่มที่ 3
9. ร.อ. อรสวรรค์ ศรีฝูย นายทหารพระธรรมนูญ และ เลขานุการ กลุ่มที่ 1
10. ร.ต. ไทยวัฒน์ พงษ์ประเสริฐ นายทหารสารบรรณ และ กรรมการ กลุ่มที่ 2
11. ร.ต. สด ภูภักดี นายทหารพัสดุ และ กรรมการ กลุ่มที่ 2
12. พ.อ.อ.ธงชัย พรหมมณี เจ้าหน้าที่พัสดุ และ เลขานุการ กลุ่มที่ 2
13. พ.อ.อ.สมเดช ธนาบุรณ์ พยาบาลกองบิน 46 และ กรรมการ กลุ่มที่ 2
14. พ.อ.อ.ธงชัย จันทร พยาบาลกองบิน 46 และ กรรมการ กลุ่มที่ 2
15. พ.อ.อ.ประทีป กองศรี ประจำกองบิน 46 และ กรรมการ กลุ่มที่ 2
16. พ.อ.อ.ศักดิ์ชัย อินทอง เจ้าหน้าที่บัตร รปภ. และ เลขานุการ กลุ่มที่ 3
17. พ.อ.อ.พิทักษ์ ชมพู เจ้าหน้าที่ สารบรรณ และ เลขานุการ กลุ่มที่ 3
18. พ.อ.อ.สัญญา อานุกาพ เจ้าหน้าที่พัสดุ และ กรรมการ กลุ่มที่ 3
19. พ.อ.อ.สุรศักดิ์ แยมกลีบ เจ้าหน้าที่พัสดุ และ กรรมการ กลุ่มที่ 3
20. พ.อ.อ.คำรน กลิ่นหวล เจ้าหน้าที่พัสดุ และ กรรมการ กลุ่มที่ 3

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามแบบมโครงสร้าง

เรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองทหารอากาศ กองบิน 46 (สำหรับกรรมการ)

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1. ในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ ไม่ได้ใช้หลักการตัดสินใจร่วมกัน มีสาเหตุเกิดจาก
อะไร

.....
.....

2. การชำระหนี้เงินกู้ตรงเวลาหรือไม่ ท่านคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด และมีประมาณกี่เปอร์เซ็นต์

.....

3. การผัดนัดชำระหนี้มีผลต่อการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

4. กองทุนของท่านมีการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับจำนวนเงินคงเหลือสำหรับที่จะให้กู้ จำนวนเงิน
ของผู้กู้

แต่ละรายให้ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่

.....
.....

5. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

6. ท่านมีความยินดีและเต็มใจทำงานเพื่อกองทุนหรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

7. คณะกรรมการมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ตลอดเวลาหรือไม่ มีวิธีการ
ดำเนินการอย่างไร

.....
.....

8. คณะกรรมการสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี หรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
9. คณะกรรมการมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้ทันตามกำหนดเวลาและเป็นปัจจุบันหรือไม่
.....
.....
10. คณะกรรมการทราบข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันของสมาชิกหรือไม่ ดำเนินการอย่างไร
.....
.....
11. คณะกรรมการสามารถแก้ไขปัญหาได้ทุกครั้ง หรือไม่
.....
.....
12. คณะกรรมการมีความสามารถและความสัมพันธ์ส่วนตัวกับบุคคลภายนอกหรือไม่ เพื่อให้
เกิดผลดีต่อการดำเนินงานกองทุน
.....
.....
13. คณะกรรมการสามารถอธิบายได้หรือไม่ ถ้าสมาชิกบางคนที่ไม่เห็นด้วยให้ยอมรับมติของที่
ประชุม
.....
.....
14. คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน
หรือไม่
.....
.....
15. ในการทำงานของคณะกรรมการเป็นอิสระอย่างเต็มที่หรือไม่
.....
.....
16. ในการกำหนดการส่งเงินคืนของสมาชิกมีความเหมาะสมหรือไม่
.....
.....

17. คณะกรรมการรู้จักสมาชิกของทุกคนของกองทุนหรือไม่

.....
.....

18. คณะกรรมการทุกคนมาร่วมประชุมโดยพร้อมเพียงกันทุกครั้ง หรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

19. คณะกรรมการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงานหรือไม่

.....
.....

20. คณะกรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดีหรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

21. คณะกรรมการทุกคนมีการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมหรือไม่

.....
.....

22. คณะกรรมการช่วยกันติดตามดูแลสมาชิกในการนำเงินกู้ไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่

.....
.....

23. กรรมการแต่ละฝ่ายให้ความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี หรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

24. คณะกรรมการมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน หรือไม่ อย่างไร

.....
.....

25. คณะกรรมการทุกคนมีการติดต่อและไปมาหาสู่กันเป็นประจำหรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

26. คณะกรรมการเห็นว่าระเบียบข้อบังคับกองทุนที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอโครงการขอกู้มีความชัดเจน หรือไม่

.....
.....

27. คณะกรรมการเห็นว่าหลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้ที่กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับกองทุน มีความชัดเจน หรือไม่ มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....
.....

28. คณะกรรมการเห็นว่าข้อกำหนดในเรื่องอัตราดอกเบี้ยที่สมาชิกไม่คืนเงินตามระยะเวลาที่กำหนดมีความชัดเจน และเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

ตอนที่ 3 : ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

29. ท่านคิดว่ามีปัญหาและอุปสรรคเรื่องใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ของคณะกรรมการ

.....
.....
.....

30. หากมีตามความเห็นของท่านจะมีวิธีการแก้ไขเรื่องดังกล่าวอย่างไร

.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A14	333	1	5	3.54	.778
A23	333	1	5	2.83	.766
A24	333	1	5	3.33	.701
A25	333	1	5	2.97	.839
A21	333	1	5	2.43	.719
รวมนิติ	333	1.40	5.00	3.0192	.38542
Valid N (listwise)	333				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A7	333	1	5	2.51	.873
A8	333	1	5	2.84	.657
A27	333	1	5	2.50	.661
รวมคุณธรรม	333	1.33	5.00	2.6146	.50957
Valid N (listwise)	333				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A2	333	1	5	2.68	.910
A11	333	1	5	2.06	.760
A12	333	1	5	2.53	.679
A19	333	1	5	4.03	.881
A20	333	1	5	3.16	.678
A28	333	1	5	2.15	.760
A22	333	1	5	2.53	.642
รวมสังคม	333	1.29	5.00	2.7332	.42657
Valid N (listwise)	333				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A6	333	1	5	2.80	.791
A10	333	1	5	1.54	.823
A29	333	1	5	2.62	.902
รวมโปร่ง	333	1.00	5.00	2.3213	.58529
Valid N (listwise)	333				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A1	333	1	5	1.68	1.043
A5	333	1	5	1.79	1.060
A9	333	1	5	1.65	.945
A15	333	1	5	3.06	.715
A16	333	1	5	2.24	.730
รวมส่วนร	333	1.20	5.00	2.0817	.60385
Valid N (listwise)	333				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A3	333	1	5	2.35	.850
A4	333	1	5	1.68	1.047
A13	333	1	5	2.63	.689
A17	333	1	5	2.31	.710
A18	333	1	5	2.39	.797
A26	333	1	5	2.32	.844
รวมคตขอ	333	1.33	5.00	2.2808	.50333
Valid N (listwise)	333				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
B1	5	4	5	4.80	.447
B2	5	5	5	5.00	.000
B3	5	3	5	4.20	.837
B4	5	3	5	4.00	.707
B5	5	5	5	5.00	.000
B6	5	4	5	4.20	.447
B7	5	5	5	5.00	.000
B8	5	5	5	5.00	.000
B9	5	3	5	4.20	.837
รวมประโยชน์	5	4.44	4.67	4.6000	.09938
Valid N (listwise)	5				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
C1	5	5	5	5.00	.000
C2	5	4	5	4.20	.447
C3	5	5	5	5.00	.000
C4	5	4	5	4.40	.548
C5	5	3	4	3.80	.447
C6	5	3	4	3.80	.447
รวมไปได้	5	4.17	4.50	4.3667	.13944
Valid N (listwise)	5				

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
D1	5	4	5	4.40	.548
D2	5	4	5	4.60	.548
D3	5	4	5	4.60	.548
D4	5	3	5	3.80	.837
D5	5	5	5	5.00	.000
รวมเหมาะสม	5	4.20	5.00	4.4800	.33466
Valid N (listwise)	5				

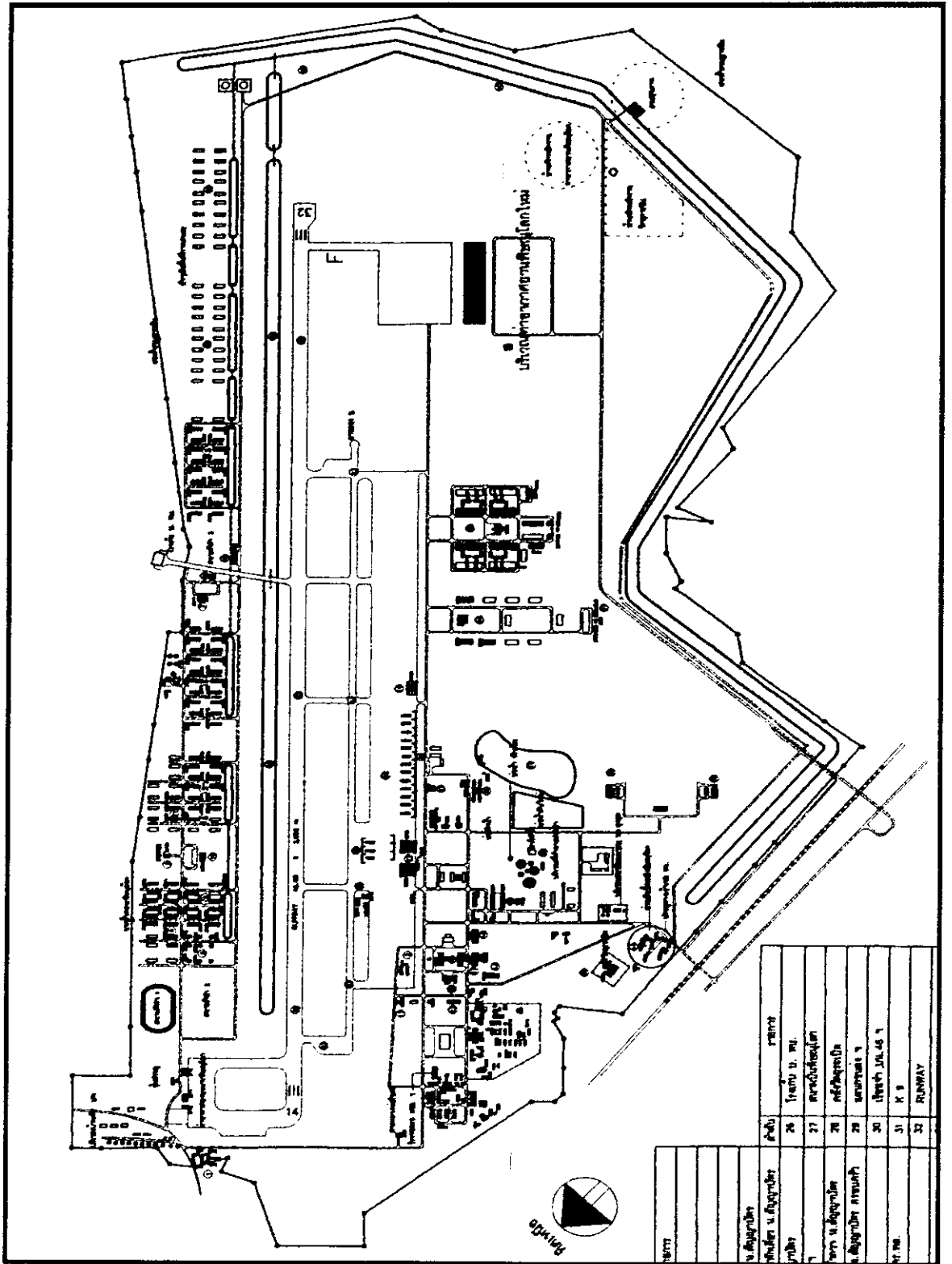
Descriptives

Descriptive Statistics

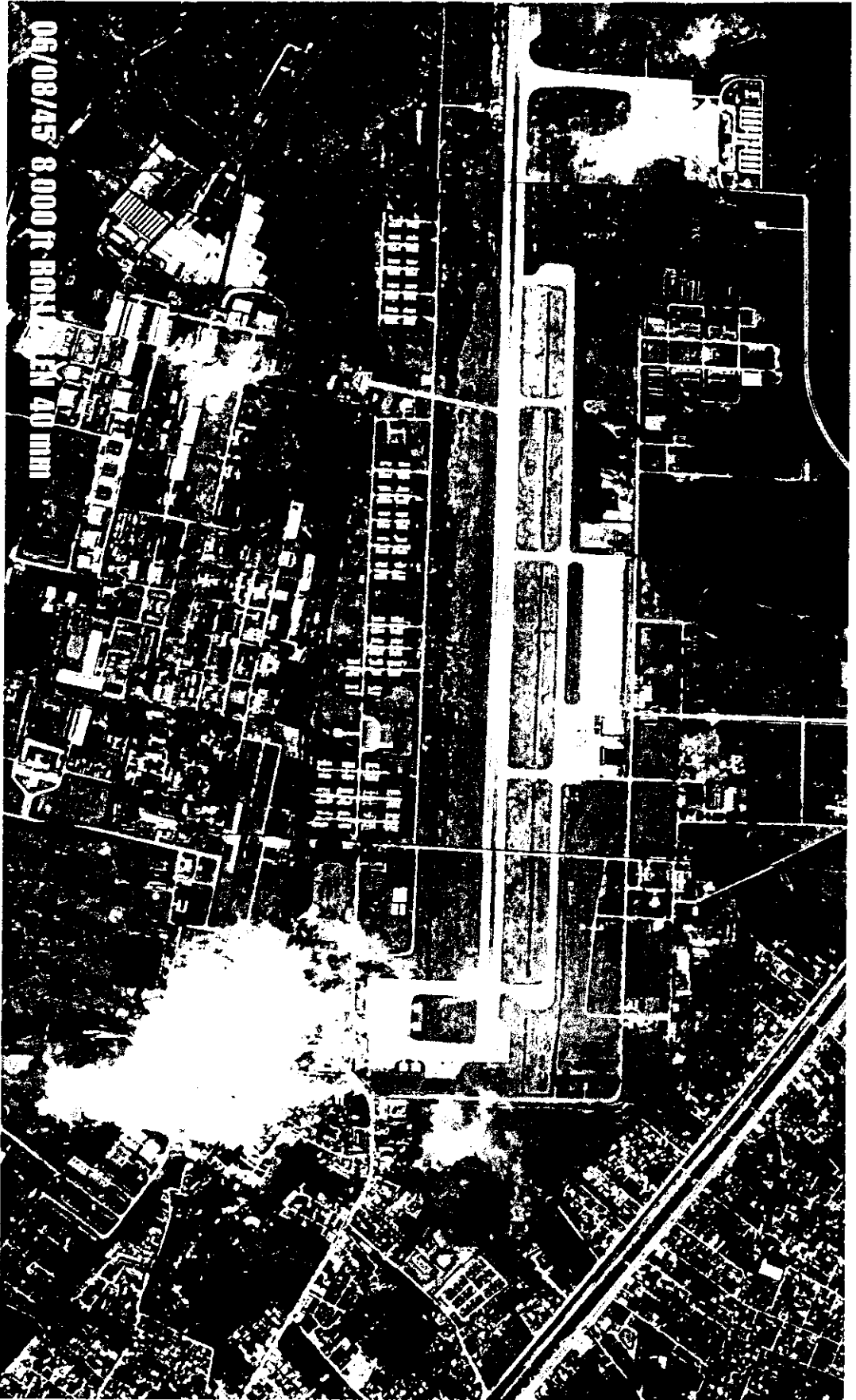
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
E1	5	4	5	4.40	.548
E2	5	4	5	4.40	.548
E3	5	4	5	4.20	.447
E4	5	4	5	4.40	.548
E5	5	3	4	3.60	.548
E6	5	4	5	4.80	.447
E7	5	4	5	4.80	.447
รวมทุกตัว	5	4.14	4.71	4.3714	.21665
Valid N (listwise)	5				

ภาคผนวก ข

แผนที่ที่ตั้งกองบิน 46 และผังการจัดหน่วยงาน

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31	32	33
34	35	36
37	38	39
40	41	42
43	44	45
46	47	48
49	50	51
52	53	54
55	56	57
58	59	60
61	62	63
64	65	66
67	68	69
70	71	72
73	74	75
76	77	78
79	80	81
82	83	84
85	86	87
88	89	90
91	92	93
94	95	96
97	98	99
100	101	102

06/08/45 8:00 P. RONALD EN 40 mm

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	เรืออากาศโทนพดล เหล่ากอ
วัน เดือน ปีเกิด	14 ตุลาคม 2509
สถานที่เกิด	69 หมู่ 1 ตำบลดอนมูล อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ 54130
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	406/3033-3 หมู่ 7 ซอยร่มเย็น ถนนสนามบิน ตำบลรัษฎา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	หัวหน้าหมวดซ่อมบำรุง ฝ่ายขนส่ง กองบริการ กองบิน 46
สถานที่ทำงาน	หมวดซ่อมบำรุง ฝ่ายขนส่ง กองบริการ กองบิน 46 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร.0-5530-1200 ต่อ 55475, 55476

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2528	มัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทย์-คณิต) โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
พ.ศ.2537	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ อุตรดิตถ์
พ.ศ.2550	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก